

Maandschrift voor Bijenteelt

60e JAARGANG
No. 4

APRIL
1958

VERSCHIJNT
MAANDELIJKS

BESCHERMINGSMIDDELEN

Beroker (blaasbalg). Hierin kunt u een rolletje golfkarton gebruiken om rook te verwekken f 6,—

Rookpatronen voor deze beroker, rolletjes golfkarton kant en klaar. U houdt er een lucifer onder tot het golfkarton schroeit en doet dat dan vlug in de beroker f 0,04

Beroker Vulkan. Hier is de blaasbalg vervangen door een veerwerk dat een ventilator aandrijft. Met één handgreep in en buiten werking te stellen. Het veerwerk loopt ongeveer een kwartier f 18,—

Dathepijp met kogelventiel. Men vult de kop van de pijp met tabak of ander rookmateriaal, steekt het al blazende in het mondstuk, van onderen aan en de rook komt uit de rookgeleider. Het ventiel voorkomt dat de rook in het mondstuk opstijgt f 7,25

Dathepijp zonder kogelventiel f 6,75

Rookblazer. Dit is een Dathepijp die men niet in de mond houdt, doch die aan een koord om de hals wordt gehangen. Men blaast in een mondstuk, dat met een rubberslang aan de pijp verbonden is. De rook komt uit de andere kant van het mondstuk f 7,60

Bijenskap, ruim model, met paardehaar vizier f 4,50

Bijenskap, gewoon model, m. paardehaar vizier f 4,—

Bijensluier met paardehaar vizier. Wordt over de hoed gedragen en geeft dus meer ruimte tussen vizier en gelaat, daardoor minder warm f 4,75

Paardehaarvizier met pijpgat om het niet meer bijendicht vizier van kap of sluiert te vervangen. Het pijpgat van alle kappen en sluiers is voorzien van rubber, dat het gat afsluit als men geen pijp gebruikt f 1,50

Handschoenen van rubberdoek, per paar f 5,50

Handschoenen van leer, per paar f 8,—

Carbollap van Engels pluksel, houdt de carbolgeur zeer lang vast f 1,20

Flesje carbol voor uw carbollap f 1,—

Flacon vaseline. Met een kwastje op draaglijsten en afstandblikjes strijken, voorkomt vastkitten f 0,75

Handleiding voor het beitsen en schilderen van bijenkasten, het inzetten van kunstraat, het kolbtoestel en zijn gebruik en een overzicht van de Aalster Bedrijfsmethode **GRATIS.**

Hebt u onze nieuwe, geïllustreerde prijscurant nog niet? Een briefkaart en overmorgen hebt u hem in de bus.

Al onze prijzen zijn vrijblijvend

Tel. 2863

Giro 823276

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Officiële mededelingen

HOOFDBESTUURSVERGADERING 15 MAART 1958.

De jaarstukken worden na bespreking goedgekeurd. Daarbij wordt de suikerprijs besproken; alle kostenfactoren zullen door de commissie afd. Handel nog eens terdege worden bekeken om na te gaan of besparing mogelijk is. Daarbij kwam ook de indertijd verworpen levering in één keer weer ter sprake. De datum voor de algemene vergadering wordt vastgesteld op zaterdag 31 mei, de agenda wordt elders in dit nummer gepubliceerd. De Imkersdag in Zuid Limburg zal in Valkenburg worden gehouden. Het programma wordt zo spoedig mogelijk bekend gemaakt. In het jubileumfonds is tot nu toe f 1.687,69 gestort, met het maken van de film zal spoedig een begin worden gemaakt. De commissie voor de koninginneteelt zal trachten een apparaat voor K.I. te krijgen zonder kosten; als het niet lukt de techniek volkomen onder de knie te krijgen zal hulp worden gevraagd in Engeland. Over de kwestie van bokalen en buitenlandse honing is elders in dit nummer een mededeling opgenomen. De contributie voor verspreide leden voor 1959 wordt vastgesteld op f 6,50. Naar aanleiding van een brief van de afdeling Dieren is contact opgenomen met de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, die actief blijkt te zijn met het bestrijden van vliegdenen op de heide en aanraadt dat de imkers op particuliere terreinen in overleg met de eigenaars waar nodig zelf de handen uit de mouwen steken.

Over de prijzen voor de Nationale Honingtentoonstelling zal het advies van de jury worden gevraagd. In de pauze wordt de door de familie van Mourik vervaardigde film van de Imkersdag Rotterdam met geluidsmontage vertoond.

Met een verzoek van de afdeling Bloemendaal om de Imkersdag wat vroeger te houden, zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden, hoewel we natuurlijk wel heidehoning op de tentoonstelling moeten hebben en er bovendien rekening moet worden gehouden met de mogelijkheden in de ontvangende afdeling, zoals seizoen-drukke enz.

Op voorstel van afd. Tiel zal worden getracht van sommige veilingen bestuivingsgeld te krijgen in de vorm van subsidie aan de betreffende afdelingen. In de commissie voor bijenteelt als recreatie zullen een paar leden worden aangewezen.

De afdeling Rotterdam is om hulp gevraagd voor een stand van de Bedrijfsraad op de Tuinbouwtentoonstelling Rotterdam 1960.

SCHIERMONNIKOOG

De commissie voor de koninginneteelt besloot het bevruchtungsstation Schiermonnikoog open te stellen gedurende de maanden juni en juli. Er komen Krainer darren van de heer van den Berg te Egmond Binnen. De voorwaarden zijn gelijk aan die van vorig jaar.

BIJENMARKTEN

PURMEREND 9 april.

WEERT 16 april van 9-12 op de Nieuwe Markt.

DORDRECHT 18 april op het Beverwijkseplein op 3 minuten gaans afstand van het station N.S. Behalve door de aanwezigheid van een stand van de afd. Handel, waar de imkers voor al hun benodigdheden terecht kunnen, zal de bekende prettige sfeer nog verhoogd worden door een leuke attractie, waaraan elke bezoeker gratis kan deelnemen. De marktcommissie rekent weer op een grote belangstelling van imkers en fruit-telers. Met het oog op het buitengewoon koude voorjaar lijkt het ons zeer gunstig dat de markt iets later gehouden wordt dan andere jaren de gewoonte was.

ZENDEREN 19 april café Schulte.

BEILEN 28 april terrein hotel Koopman, aanvang 10 uur. Flinkke aanvoer verzekerd.

Doe
allemaal
uw
honing
in
deze
bokaal

van Horen en Zien

DE KLEINE BIJ EN DE KLEINE BLOEM

Op 5 maart 's middags, bewolkt, 8° C., zag ik een kleine bij. Zij was weliswaar niet kleiner dan iedere andere volwassen bij, doch zij toonde zo klein omdat zij alleen in de ruimte was van het wijde veld.

Ik zag haar laag bij de koude zwarte grond even rond een gele crocus zweven, doch die was al gesloten. Zij klampte zich toen aan een kleine bloem, een sneeuw-klokje, dat daar als een der eerste voorjaarsboden, trouw aan de schepping en haar Schepper, ondanks wind en koude, blijmoedig stil te bloeien stond.

Ik verwonderde mij over die kleine bij en die kleine bloem. Ik dacht: bloempje is je gebogen halsstengeltje niet te teer, en kleine bij verkleum je nu niet nu het zo koud is? Maar het ging allemaal goed. De kleine bij hing benedenwaarts aan de bloem als de mezen aan de pindaslinders door m'n noteboom. Zij wendde zich rond en rond langs de rand van de binnenkelk. Ik zag haar lijfje snel puurend bewegen en heel kleine gele stuifmeelbolletjes groeiden aan haar achterpootjes. Het sneeuw-klokje boog wat dieper, liet toe, en haar halsje knakte niet. Ik bleef wachten tot de kleine bij wegvloog, tot m'n vol-doening rechtstreeks naar haar kast, waar zij, laatste binnenkomende, die dag althans verder verbleef.

Toen ik weerkeerde in m'n verwarmd huis overdacht ik hoe goed en wijs toch de natuur is ingericht. Hoe harmonisch. De bloem bloeit en geeft. De bij vliegt en bevrucht, verzamelt en geeft. En wij mensen, wat doen wij?... Nemen, nemen, kibbelen en krakelen. O zeker, we geven ook wel eens wat. Maar doen dat dan toch wel praktisch altijd van onze overvloed.

De kleine bloem, de kleine bij. Zij hebben mij vanmiddag veel gezegd. Een bloem, een bij, een mens. Het beschouwen van deze drie werd een overdenken. Het pakte hierbij voor de laatste, de mens, mij, slecht uit.

VAN *M*AAND TOT *M*AAND

Onze medewerkers konden niet weten dat het dit jaar zo lang winter zou blijven. Bij het lezen van hun bijdragen houde men daar rekening mee!

Red.

Dracht in zicht

Ja, de dracht is in zicht. Wat moeten we nu doen? Zorgen dat we tijdens de dracht volken hebben, die elk uurtje goed weer benutten om zo veel mogelijk honing aan te slepen. Daar gaan we ons dus geheel en al op toeleggen. Ik druk je vooraf even met de neus op de feiten: er is maar één manier om het te doen en dat is: goed. Niet zeggen: zo is het wel ongeveer goed. Of: ik probeer het toch eens om het wat anders te doen. Dat zijn uitvluchten en dat neem ik niet.

Sterke volken

Als je volken hebt, die bij het begin van de voorjaarsdracht 8 flinke ramen met broed hebben, mag je dat sterke volken noemen. Heb je er een volk bij, met minder dan 8 ramen broed, dan is dat dus géén sterk volk.

Meestal hebben al onze volken een week voor het begin van de voorjaarsdracht geen 8 ramen broed, behalve in zeer gunstige streken. En dan is er maar één middel om daarin verandering te brengen: verenigen. Van 10 tot 8 komen. Of van 10 op 6. Van 10 op 4 desnoods. Maar ik eis mijn volle 8 ramen broed in elke kast die naar de dracht gaat!

Voorzorgen hoef je in deze tijd van het jaar niet te nemen bij het verenigen. Je verwijderd de minst goede koningin en van het volk dat je wilt opheffen verdeel je de ramen met broed en bijen over de volken, die een aanvulling nodig hebben.

(Heb je een imker in de buurt, die koninginnen heeft die elk voorjaar vroeg sterke volken produceren, zie dan eens een raam met eitjes van hem te krijgen in de zwermtijd en teel daar wat jonge koninginnen van!)

Moet je van 10 volken op 5 komen (of van 2 op 1), dan kan je de minst goede koningin verwijderen en de broednesten twee aan twee bij elkaar hangen. Ben je niet helemaal gerust dat het verenigen zonder bijterij zal plaats vinden, dan mag je beide volken na het verenigen met wat suikerwater besprenkelen. Bij volken van verschillende rassen altijd verenigen door middel van de krantenmethode.

Kan je het broednest van het verenigde volk niet kwijt in de onderbak? Geen nood! Hang dan midden in de bovenbak twee of meer raten met open broed en vul die bovenbak aan met uitgebouwde raten. (Heb je niet genoeg uitgebouwde raten in voorraad? Zorg dan dat dit het laatste jaar is, dat je ze niet hebt. Anders moet je volgend jaar wéér half werk maken).

Ook als ik „slechts” de 8 ramen met broed in de onderbak heb gekregen, die ik eis, plaats je op die onderbak nog een broedkamer met uitgebouwde raten. En boven die bak plaats je dan nog een honingkamer met uitgebouwde raten. Ja, ik doe het beslist niet minder. De koningin gaat haar broednest straks sterk uitbreiden. Dat mag ze gerust doen, want de eitjes, die ze tijdens de voorjaarsdracht legt, worden onze haalbijen voor de zomerdracht. Daarom gebruiken we nu ook nog geen rooster. Ons volk gaat bovendien veel honing halen. Voor broed en koning moet er véél ruimte zijn. Anders werken we het vroegtijdig zwermen

van onze volken in de hand. Dus liever 10 raten te veel dan 1 te weinig!

Voer

Je mag de bijen nooit op reis sturen zonder een beste voorraad voedsel. Het kan de eerste paar weken slecht weer zijn en een sterk volk heeft dan véél voedsel nodig, wil het niet van gebrek omkomen. Zorg er daarom voor, dat de buitenste raten van de onderbak vol verzegeld voer zitten. Dat is ongeveer 8 pond voedsel en het is het uiterste minimum.

Koningin knippen

Als je dat vorig jaar of dit voorjaar nog niet hebt gedaan, moet je nu ook de koningin een stukje van de vleugels aan één kant afknippen. Mochten de bijen dan op de voorjaarsdracht gaan zwermen, dan verlies je je oude koningin maar je houdt je bijen (tien dagen, waarom?).

Wel, dat is eigenlijk het belangrijkste al. Eenvoudig nietwaar? Maar... ik heb beloofd dat ik je telkens weer met de neus op je fouten zou drukken. Je hebt nu wel begrepen dat de ergste fout is: volken met minder dan 8 raten broed naar de dracht te sturen. Die lege kasten? Ochi, 't is een klein kunstje om die straks weer bevolkt te krijgen zonder dat je dat veel honing kost. Als je nu een kast te veel „bevolkt” houdt, kan je dat veel honing, zelfs je hele voorjaars-oogst kosten.

Reizen

Je legt meteen het reisraam op je kasten en dan zijn ze dus klaar voor de reis. Tenminste... Zijn de vlieggaten snel, gemakkelijk en afdoende te sluiten? Lekken je kasten niet? Is het reisraam bijendicht op de kast bevestigd? Laat het voor je collega's, die het transport verzorgen, een plezierreis zijn. Ze moeten toch al hard genoeg voor je werken. Ook hier eis ik dus weer het volle pond en geen gram minder!

Wanneer verenigen?

Ik kan je geen kalenderdatum opgeven. Maar doe het minstens een week voordat de bijen op reis gaan. Dan hebben ze tijd om alles weer netjes vast te kit-ten en de boel verschuift niet zo gemakkelijk tijdens het vervoer. Zeg nu niet: één dag voor de reis kan óók wel, want het kan niet! We zouden dit jaar toch alles goed doen?

Koninginnen opruimen

Als je gaat verenigen, ruim je altijd een of meer koninginnen op. Dat gaat je aan het hart. Maar als je een stalletje van enige betekenis hebt, mag je een of meer hele beste koninginnen aanhouden. (Mits je niet tornt aan mijn 8 ramen broed!) Je laat dan bij het verenigen die mooie, goede moeder met één raam broed en bijen — en met véél voer — in haar kast. Ze krijgt de vliegbijen er nog bij. Zo houd je een prima moeder op reserve. Ze blijft natuurlijk thuis; want

het volkje is geen transportkosten waard. En... het is niet gezellig helemaal zonder bijen thuis te zitten.

Bespuitingen

Op blz. 96 van het Groentje van vorig jaar lees ik, dat de heer Wietsma hiervoor nog wenken zal geven. Hij is een uiterst deskundig man, want hij staat altijd met de neus op die bespuitingen. Naar mensen met zoveel ervaring moeten we met aandacht luisteren. En niet alleen luisteren, maar ook doen wat ze ons aanbevelen.

Thuiswerk

Terwijl de volken voor u de voorjaarsdracht binnenhalen, moet u zich eens met uw lege kasten en zramers bemoeien. Straks hebben we ze nodig. Geef ze een kwastje verf of beits. Knap ze goed op. Kijk vliegplanken enz. na. Als je dat moet doen als de hoofdvolkten weer thuis zijn, komt er niets meer van en dan krijg je allerlei gesukkel. Ook je stal kun je nu nakijken en opknappen als het nodig is.

Gouden regels voor april

1. Stoor de bijen niet meer en niet langer dan beslist nodig is.
2. Acht ramen broed voor de voorjaarsdracht is het minste. Aan de buitenkant ramen vol verzegeld voer. Zijn er meer dan 8 ramen broed, hang dan open broed midden in de bovenbak.
3. Gebruik géén rooster. Leg het pas 10 dagen voordat de voorjaarsdracht eindigt. De koningin komt dan onder het rooster.
4. Zoek tijdig de plek op, waar de volken komen te

UITBREIDING VERVOERVERBOD VAN BIJEN

In de Staatscourant van 28 februari 1958, no. 42, is opgenomen een beschikking van de minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening op grond van art. 2 van de Bijenwet 1947, Stb. H. 13. Ingevolge deze beschikking wordt — in verband met het optreden van een besmettelijke bijenziekte — het vervoer van bijen verboden van en naar het gedeelte van de provincie Limburg, dat is gelegen ten zuiden van de gemeenten Echt en Ohé en Laak, terwijl het bestaande verbod tot vervoer van bijen van en naar de gemeenten Bunde, Gronsveld, Gulpen, Heer, Itteren, Limbricht, Maastricht Mheer, Noorbeek en Urmond wordt uitgebreid tot Born en Nieuwenhagen.

Evenals tot dusver kan de Rijksbijenteeltconsulent voor het zuiden des lands vergunning verlenen tot het vervoer van uit andere gemeenten afkomstige bijen via één van bovengenoemde gemeenten naar elders, tevens kan hij vergunning geven tot het vervoer van bijen uit andere delen des lands naar Zuid-Limburg ten zuiden van de gemeenten Echt en Ohé en Laak. Aan beide soorten vergunningen kunnen voorwaarden worden verbonden. Aanvragen om zodanige vergunningen moeten dus worden gericht tot genoemde consulent, gevestigd Bredaseweg 304 te Tilburg.

Overtredingen van de vervoerverboden en niet-nakoming van de aan een vergunning verbonden voorwaarden wordt ingevolge de wet op de economische delicten gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van ten hoogste tienduizend gulden of met één dezer straffen.

staan. Neem voor de polders tijdig contact op met de heer E. Wietsma, Lemsterweg 15, Oldelamer, tel. 0 5268—261.

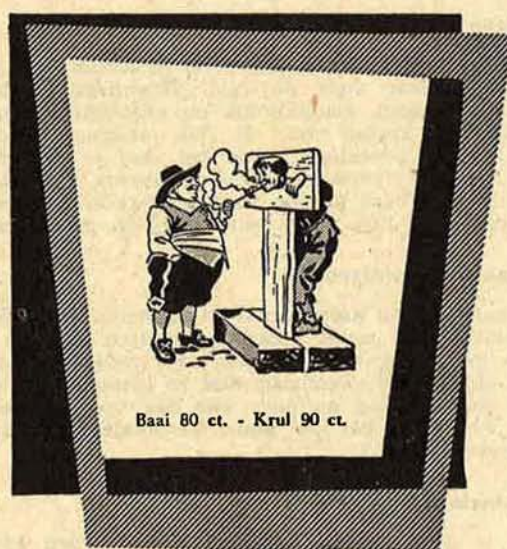
5. Laat de bijen een week voor de dag van de reis met rust.

6. Geef liever 10 ramen te veel dan 1 raam te weinig ruimte in de bovenbakken.

7. Stuur alleen volken met geknipte koningin op reis.

ON

VAN ROSSEM'S TROOST

*Beroemd merk
voor pijpokers*

NIEUW

1e Speciaal-poly-ethyleen **binnenvoering**,
die het aroma en de kwaliteit perfect houdt.

2e PLAT MODEL, dus....gemakkelijk in de zak!

Heerlijke heerenbaai in de handige („tapse vorm”) verpakking.

Niet voor geleerden en volleerden

H. VAN GOOL

Wat hebben de bijen het getroffen in de eerste maanden van dit jaar! Ze maakten verschillende vluchten. Eind februari vlogen ze al op de crocus. Gelukkig zijn er vele niet-imkers die van bloemen houden, anders zou het er in het voorjaar slecht uitzien voor onze bijen. Waarom willen onze imkers er niet aan, iets voor hun bijen te planten of te zaaien?

Als u dit leest, is het april en liggen er nog kansen genoeg. Een paar voorbeelden:

Heesters (struiken)

Berberissoorten, de hoogte varieert tussen 0,5 en 2 meter. Sierwaarde: bladkleuren in alle schakeringen van groen. Er bestaan ook roodbruine variëteiten. Vele soorten dragen bessen in allerlei kleuren. Mogelijkheden: alleenstaande struik of op een afscheiding. Vele berberissen hebben nl. scherpe doorns.

Cotoneasters. Hierin bestaan ook vele soorten. Je kunt er nagenoeg hetzelfde van zeggen als van de vorige groep. De stekels (doorns) ontbreken echter.

Knolgewassen

Hiervoor kunnen we de dahlia nog zetten. Om er voor de bijen iets aan te hebben, moet u de mignongroep nemen. Dit zijn in het algemeen laagblijvende planten van ongeveer 50 cm hoogte.

Zaaibloemen

Asters. Koop wat plantjes of zaai er zelf. Maar denk erom: enkelbloemige! Jonge asters bevriezen gemakkelijk, plant ze dus niet voor begin mei uit.

Muurbloemen (theebloemen)

Koop een pakje zaad, zaai begin juli. De bloei valt eind maart begin april volgend jaar.

Afrikanen. Koop tegen half mei wat plantjes. Ze geven tot laat in de herfst stuifmeel.

Kijken

U heeft op een mooie middag in februari de bijen zien uitvliegen. Natuurlijk bent u niet ongerust geweest over de voedselvoorraad. Iedere imker die iets over bijen weet en er iets voor voelt, geeft ze in de herfst zoveel voer, dat ze gemakkelijk de eerste dracht kunnen halen.

Even iets over dat woordje dracht. De bijen verzamelen op bloemen stuifmeel en nectar, dat is hun voedsel. Als de bijen voedsel halen op de bloemen, zeggen we dat er dracht is. Zo spreken we van voorjaarsdracht, zomerdracht, najaarsdracht. Dit gaat dus over planten, waar de bijen in genoemde tijden op vliegen.

We stonden dus in februari bij de kasten en kijken naar het uitvliegen. Zo nu en dan valt er een vieze, bruine druppel op je pak. Er vallen veel van die druppels, maar op je costume zie je ze goed. Die druppel bestaat uit half vaste half vloeibare uitwerpselen van de bijen. De bijen houden hun reinigingsvlucht. U vat de betekenis van dit woord zeker wel. Pas op, blijf niet te lang in de tuin, want dan moet je pak ook gereinigd worden. Eerlijkheidshalve moet ik eraan toevoegen, dat dit voorjaar de ontlasting niet

bijzonder groot was, omdat de bijen in de tijd die we vroeger winter noemden, herhaaldelijk gevlogen hebben. In dezelfde tijd hoor je de imkers ook over „roer” spreken. De bijen bevuilen dan de woning, de raten en elkaar. De oorzaak is meestal ondeugdelijk wintervoer. Sinds de tijd dat we de bijen met suiker opvoeren, komt roer in veel mindere mate voor. Als u roer waarneemt, zijn er een paar mogelijkheden:

- U heeft te laat gevoerd, de suiker is gaan gisten. De opeenhoping van gistcellen in de darmen is de oorzaak van deze diarree.
- De bijen zijn ziek, vaak is dit een darmziekte.
- Het kan ook zijn dat de bijen in de winter herhaaldelijk gestoord zijn. De aard van die storing kan velerlei zijn. Vroeger waren het uitsluitend: waaiende deuren van bijenstallen, schurende takken of katten die hun nagels scherpten aan korven. U kent de reactie van een volk dat opgeschrikt wordt: ze zuigen zich meteen vol. Redeneer nu zelf maar verder.

Als u nu meent dat a. en c. niet in aanmerking komen, dan blijft de kans dat uw bijen ziek zijn. Stuur dan een monster van een honderdtal bijen naar uw rijksbijenteeltconsulent, schrijf er een briefje bij met wat u weet en denkt of niet denkt. Hetzelfde doet u als er abnormaal veel dode bijen liggen. U neemt als monsterbijen geen dieren die al lang dood, uitgedroogd of leeggevreten zijn.

Met veel moeite, te veel moeite als je geen ervaring hebt, zou je in februari ook kunnen constateren, dat

Berberis stenophylla, een vroegbloeiende soort met sierlijk gebogen takken en donkergroene smalle bladeren.

Deze *Berberis* heeft oranje-keurige bloemen, die omgetoverd worden in koraalrode vruchten. Ook deze is zeer mooi....

(Foto welwillend afgestaan door de firma J. Abbing & Zonen, boomkwekers te Zeist).

een of ander volk zijn koningin (moer) kwijt is. Zo'n volk noemen we moerloos.

Een moerloos volk is onrustig („ruig“) om het vlieg-gat. Als je in maart in de kast kijkt, zie je het veel gauwer en veel zekerder.

Dit zijn de belangrijkste dingen, die je bij de eerste vluchten in het voorjaar hebt kunnen opmerken.

Een paar hulpmiddelen

Ondertussen zitten we in begin april en de bijen vragen onze aandacht. Ze komen aardig in het broed en de onderbak is al bijna vol. Nu komt de tweede broed-bak aan de orde. Je kunt die boven op de eerste zetten of onder de eerste. Alles heeft zijn voor en tegen. We laten dit voorlopig in het midden.

Een andere vraag is: moet het **koninginnerooster** (moer-rooster) er nu ook op? Ik meen van niet.

Maar laat ik eerst even vertellen wat een koningin-ne-rooster is. Bekijk de afbeeldingen!

Gaatesrooster

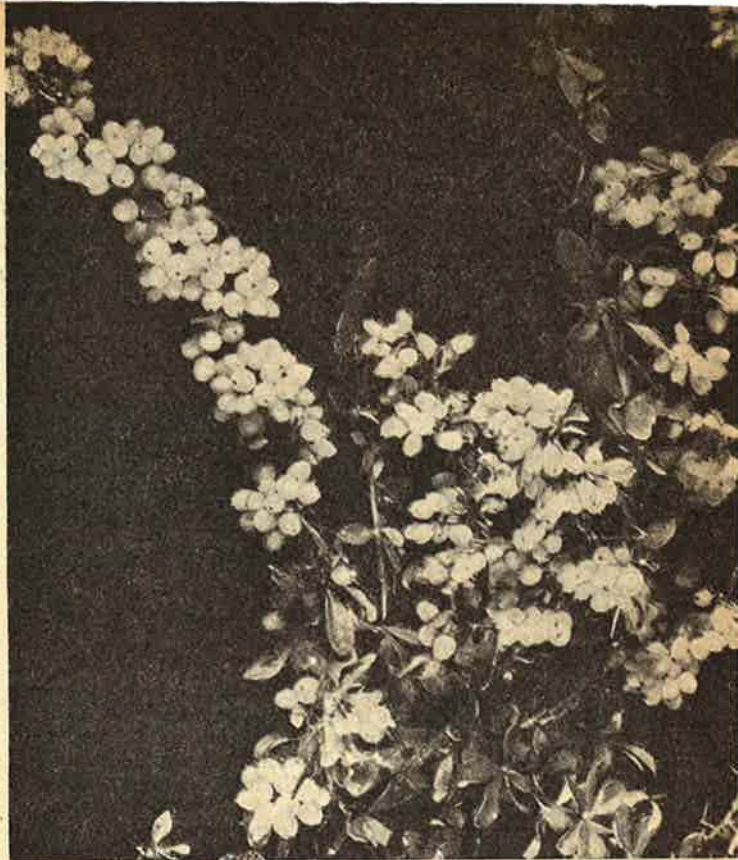
U kent een vliegenhor? Dat is een lijst met vliegengaas, om die bees-ten buiten te houden. Het konin-ginnerooster dient om de koningin buiten een bepaalde ruimte van de kast te houden. Die ruimte wordt dan gereserveerd voor het opbergen van honing (en stuif-meel). Als broed en honing door elkaar komen, kan dat bij het oogsten (slingeren) van de honing aanleiding geven tot massamoord. Dat hoeft echter helemaal niet. Waarom geen of althans zeker nu nog geen — rooster?

1. In het voorjaar gaan de bijen toch al niet graag uit hun „nest“. Ze overbruggen niet graag de lege ruimte tussen de boven elkaar hangende raten.
2. Waarop berust eigenlijk de werking van het rooster? Het borststuk van de koningin is wat hoger dan dat van de werkbij. Het verschil in hoogte is niet erg groot. Een werkbij moet behoorlijk wringen om door het rooster heen te wurmen.
3. Het rooster accentueert de scheiding in het volk nog eens extra, wat tot narigheid aanleiding kan geven. Hang bv. maar eens jong broed boven het rooster en laat de moer onder zitten. De kans is groot dat de bijen boven het rooster zich moerloos voelen en dienovereenkomstig handelen! Let op, ik spreek hier nog steeds over het voorjaar.

Een opmerking.

Er bestaan twee verschillende soorten roosters, de zgn. staafjesroosters en de zgn. gaatesroosters. De gaates worden geponst in een zinken plaat. Bij ponsen ontstaat altijd een braamrandje. Hoeveel gevoel bijen hebben, weet ik niet, maar ze schijnen liever door een staafjesrooster (of draadrooster) te gaan, dan door een gaatesgeval.

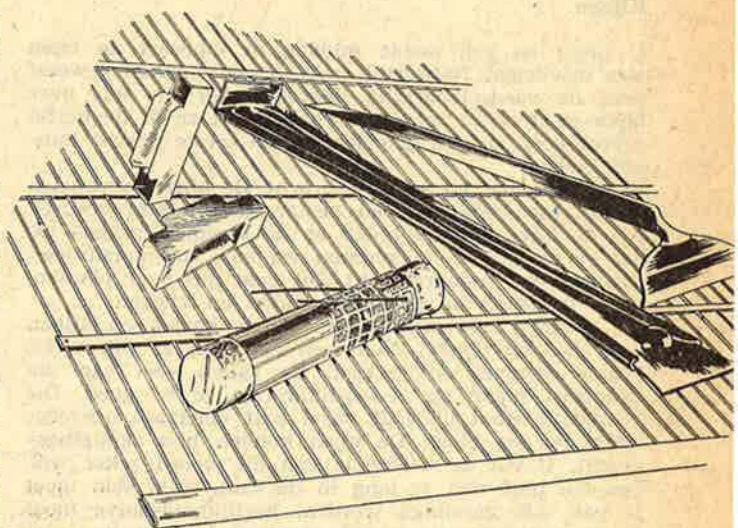
We gaan weer verder. U reist natuurlijk naar de voorjaarsdracht, bv. kersebloem, appelbloesem, koolzaad e.d. Om te reizen gebruiken we een **reisraam**. Een reis-raam is een lijst met fijn gaas, waar de bijen niet door kunnen. Als we de volken reisklaar maken, nemen we deksel en dekplank of kleedje er af en leggen het reisraam op de raten. Het stevig bevestigen van een reisraam op een simplexkast, is niet eenvoudig. De meest geschikte manier laat u de afbeelding zien. U

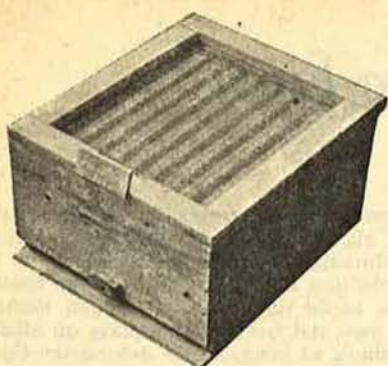

ziet daarop meteen de reisbeugels. De reisbeugels werken goed, maar niet snel genoeg. Bij enige praktische imkers zag ik de vleugelmoeren vervangen door handvatten met een moer. Met de handvatten kun je sneller draaien, je vindt ze makkelijker terug in hoog gras en je kunt de kast er mee wegdragen. We kunnen over het nut en de bezwaren van de reisbeugels lang praten, toch zijn het de meest geschikte reisattributen voor de simplexkast.

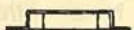
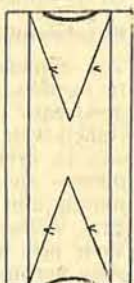
U heeft het goed begrepen: tijdens de reis liggen er geen deksels op de kasten. De 20.000—30.000 bijen hebben lucht nodig tijdens de reis. Natuurlijk kom je volleverden tegen die je zullen vertellen, dat je geen reisraam hoeft te gebruiken. Ik wil je de welgemeende raad geven, met zo'n experiment te wachten tot je zelf ook volleverd bent. Ik gebruik de reisramen graag.

Koninginnerooster (draadrooster), moerhuisje, afstand-blikjes en twee soorten schraapbeitels of raampjes-lichters.

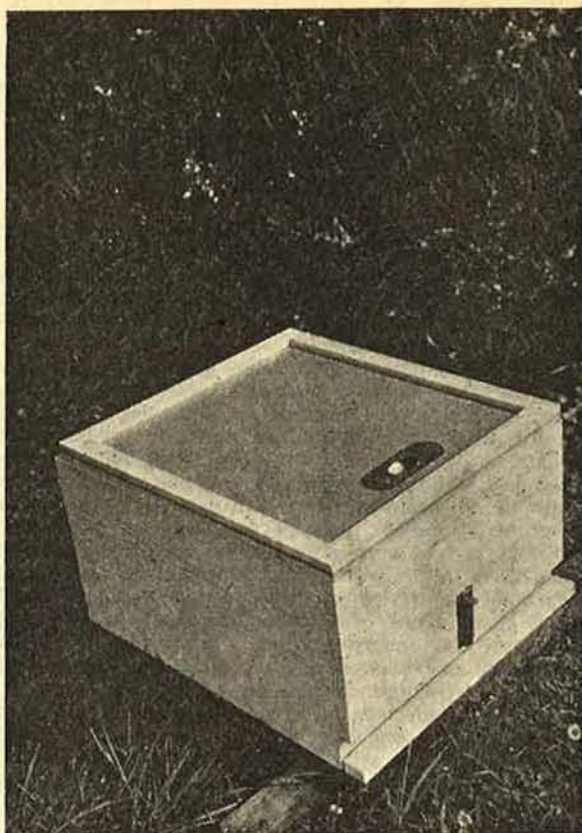

Boven: reisraam-separator van de spaarkast.
Onder: de reisbeugels.

Het schetsje toont hoe de bijenuitlaat werkt. V zijn de veertjes. Cliché reisbeugels en bijenuitlaat uit het boek *Bijenhouden met succes* door H. van Gool, uitgave W. E. J. Tjeenk Willink, Zwolle.

Voor het bijenvrijmaken van honingkamers of als honingkamers gebruikte broedkamers, gebruikte men een bijenuitlaatbord, zoals er op deze foto een ligt op de broedkamer van de nieuwe spaarkast.

(Cliché Bijenhuis, Wageningen).

Dekplank. Terloops noemde ik even de dekplank. Bij de simplex is dit een triplex-, multiplex- of hardboard-plaat. Deze plaat is op latjes van ongeveer $\frac{1}{2}$ cm gespijkerd. De plaat komt op de raten, d.w.z. op de halve centimeter (bijenruimte!) na.

Bijenuitlaat. Soms is in de dekplank een bijenuitlaat aangebracht. Wat is een bijenuitlaat? Je laat er bijen mee uit, uit de honingkamer bv., die je af wilt nemen. Daartoe leg je de dekplank tussen de honingbak en de broedkamer. Als er in de honingbak geen broed is, gaan de bijen doorgaans binnen 24 uur naar beneden.

Ze kunnen niet terug naar boven. De werking is als volgt. De bijen kruipen door de opening. Zij stoten op een der zwakke veertjes (v). Het veertje gaat gemakkelijk op zij en de bijen zitten in de onderbak. Terug kunnen ze niet meer; dat blijkt wel uit de schets. De plank met bijenuitlaat wordt dus tussen twee bakken gelegd, één of twee dagen voordat men zal gaan slingeren. Let op! Als in de bovenbak broed zit, gaan de bijen niet naar beneden!

Allemaal veel succes en vergeet nu eens niet wat te zaaien of te planten voor de bijen!

De schijnwerper op

Ons jeugdlid Jaap Smit te Groningen, die op de Th. Lancee-ULO zijn medescholieren iets over bijen en honing gaat vertellen en er in het schoolblad iets over schreef;

Onze afdeling Beetsterzwaag, die de behandeling van de honing uitvoerig besprak en een regeling vaststelt voor prijs en afzet;

Onze afdeling Nieuwer Amstel, die samen met de aquariumvereniging een filmavond organiseerde en pogingen doet om een terreintje voor de bijen te krijgen;

Enige leden van onze afdeling Steenwijk, die een filmavond gaven voor de R.-K. Vrouwegemeenschap en de dames een monsterpotje honing meegaven en honingkoek presenteerden;

Onze afdeling Hilversum, die de grondslag legde voor de honingslag 1958.

IMKERSDAG ZUID-LIMBURG

Er wordt al druk gewerkt aan de plannen voor Imkersdag en Nationale Honingtentoonstelling. Waarschijnlijk komen we bijeen in het Scalagebouw te Valkenburg. Er wordt gemompeld over een ballet in de grotten. Over een tocht door het heerlijke heuvelland en een oponthoud aan het vierlandpunt, waar we Aken in de verte zien liggen. In het volgende Groentje hopen we meer te kunnen vertellen.

Sommige afdelingen hebben al bussen gehuurd. En alle imkers houden de dag vrij:

Zaterdag 6 september 1958.

Hoe REIZEN wij met onze bijen?

Er zijn weinig imkers in ons land, die zich kunnen veroorloven hun bijen het gehele jaar door op de thuisstand te houden. Om kans te hebben op een behoorlijke honingooft zijn de meeste imkers genooddacht bepaalde drachtvelden op te zoeken en zij moeten daarom met hun bijenvolken gaan reizen.

Over de bedrijfsmethode, welke men in verband daarmee heeft te volgen, is al veel geschreven en telkens weer komen in ons maandblad artikelen voor, waarin op dat gebied de nodige nuttige wenken worden gegeven zodat ieder naar gelang van de plaatselijke en persoonlijke omstandigheden voor zich zelf kan uitmaken, welke methode het beste in zijn kraam past. Met het oog op de vele moeilijkheden, waarop men bij het reizen in de praktijk steeds weer stuit, is het misschien goed eens naar voren te brengen op welke wijze men aan de meest voorkomende bezwaren kan tegemoet komen. Het heeft immers niet voor te komen, dat een lading gaat schuiven, dat onderdelen van kasten uit hun verband raken, dat de bijenwoningen en (of) de ratenbouw ernstig worden beschadigd, dat bij op- of afladen en soms bij rustpauzen onderweg zwermen bijen om de wagen vliegen, met alle ongerief daaraan verbonden. Ook het „warmlopen” van volken is een euvel, dat als regel wel is tegen te gaan en dat men alleen bij zeer hoge buiten-temperaturen niet steeds tijdig kan bezweren.

Overdag of 's nachts?

De eerste vraag is, wanneer, d.w.z. op welke tijd van de dag of van de nacht, behoort men met bijen te reizen? Dit hangt voornamelijk af van de tijd van het jaar en van de af te leggen afstand. In maart en begin april en eveneens in de tweede helft van september kan men wel overdag de bijen vervoeren, mits de temperatuur voor de tijd van het jaar niet abnormaal hoog is. Van half april tot begin september zal men echter aan een nachtelijke reis de voorkeur moeten geven, tenzij het afstanden betreft, welke men in minder dan een uur kan afleggen. In laatstbedoelde gevallen kan men zonder veel risico ook overdag zijn bijenvolken vervoeren. Men kiese hiervoor dan liefst de vroege ochtenduren.

Het vervoermiddel

De tweede vraag betreft het vervoermiddel. Zeer belangrijk is, dat men over een goede vrachtwagen beschikt. Deze moet voldoende bodemoppervlakte hebben om een vracht bijenkasten in niet meer dan twee lagen boven elkaar te kunnen laden. Met méér dan twee lagen boven elkaar wordt het risico aanstonds veel groter. Bij vervoer van ronde korven kan men veilig in 3 of 4 lagen laden mits de korven sterk genoeg zijn.

De vering van de wagen moet in goede verhouding staan tot de last, welke wordt vervoerd. Dus geen lichte vering voor een zware vracht maar evenmin een zware vering voor een lichte vracht. Vervoer met wagens zonder vering is af te keuren, tenzij over zeer geringe afstand en eventueel met gebruikmaking van een laag stro op de bodem van de wagen.

Reisvaardig maken

De meeste moeilijkheden, welke bij het reizen worden ondervonden, zijn echter te wijten aan een gebrekkige verzorging van de bijenwoningen vóórdat deze op reis gaan. Het reisvaardig maken dient met grote zorg te geschieden en het is geraden hiermede reeds geruime tijd van tevoren rekening te houden. Maak er daarom een gewoonte van er op te letten dat na elke behandeling de onderdelen van de bijenkasten weer goed op elkaar sluiten, zodat voor een reis niet alles nog op het laatste nippertje moet worden in orde gemaakt. Ook als de volken nog rustig op hun plaats staan mogen „bijen-

lekken” niet voorkomen. De bijen moeten alleen en uitsluitend de woning via de toegestane vliegopening kunnen verlaten en binnengaan. Duld geen spleet in de bodem of elders, duld niet dat bij dubbelwandige kasten de bijen binnendoor in de tussenruimte kunnen komen. Heb er geen vrede mee, dat bakken gebrekkig op elkaar sluiten en dat dekplank of permanente dekrooster bijen doorlaten. Als men dit alles geregeld controleert en waar nodig verhelpt baart het verder reisklaar maken geen ernstige moeilijkheden.

Wat bezwaarlijk voor het geven van de juiste aanwijzingen is wel de omstandigheid, dat er zoveel verschillende soorten kasten in gebruik zijn. Laten we ze voor dit doel in twee groepen verdelen, n.l. de enkelwandige en de dubbelwandige kast.

Enkelwandige kasten

Ten aanzien van de enkelwandige kast dient gezorgd te worden, dat de onderdelen goed op elkaar sluiten en gedurende de reis niet kunnen verschuiven. Dit is te bereiken door aan elke kant van de kast een metalen strip aan te brengen, welke door middel van schroefjes in boven- en onderdeel deze op hun plaats houdt. Heel handig zijn voor dit doel ook de zgn. kinderbox-sluitingen, welke gemakkelijk zijn te openen en te sluiten. Voor een wat lange reis in een volgeladen wagen zijn deze verbindingen evenwel niet voldoende. Nu kan men wel een touw strak om de kast binden, maar touw rekt altijd als het droog blijft en als het nat wordt zijn de knopen bijna niet meer los te krijgen. Daarom voor dit doel liever geen gebruik te maken van touw. Ik heb dit probleem opgelost door een staalkabeltje, voorzien van een draadspanner, om de kast te slaan (via de zijwanden onder de bodemplank door en boven op het dak bij elkaar komende). Door de draadspanner aan te draaien zit het geheel onwrikbaar vast en er zijn geen moeilijkheden te vrezen, noch gedurende de rit, noch bij het laden en lossen. Door de draadspanner wat terug te draaien kan men de kabel losmaken, waardoor men in staat is het deksel af te nemen en de kast van binnen te behandelen. Men kan ook deze kabel vlak onder het deksel door een gaatje in de wanden van de kast leiden, waardoor het mogelijk is het deksel af te nemen zonder de kabel te ontspannen. In dat geval moet aan de binnenkant tussen de plaatsen, waar de kabel door de wanden gaat, een stevig latje worden aangebracht om te voorkomen, dat bij het spannen van de draad de kastwand wordt geforceerd. Door deze kabel wat ruim van lengte te nemen kunnen zij blijven dienstdoen ook als een kamer méér opgezet wordt. De hier bedoelde gedraaid stalen kabel ter dikte van vier millimeter gaat jaren mede als men hem goed verzorgt. Behoorlijk vethouden en buiten het seizoen schoon en ongekrukt, ingevet of geölied opbergen. Bij gebruik van vet blijven die kabels nog al afgeven; bij gebruik van zuivere machine-olie heeft men hiervan geen last.

Dubbelwandige kasten

De dubbelwandige kast wordt door zo'n kabel eveneens prachtig bijeen gehouden. Hiervoor geldt hetzelfde als voor de enkelwandige, met dit verschil, dat voor dubbelwandige geen strips nodig zijn, omdat de buiten-onderdelen alle met sponningen in elkaar passen en dus onderling niet kunnen verschuiven als de kabel aangebracht is. Bij de dubbelwandige kast dient echter ook de uiterste zorg te worden besteed aan het binnenwerk. De onderste kamer dient op de bodem te worden bevestigd opdat hij gedurende de rit en bij het laden en lossen niet van zijn plaats komt. Immers als dit het geval zou zijn falen alle andere voorzorgsmaatregelen; dan kunnen de bijen in de tussenruimte komen met alle nare gevol-

gen van dien. Ook moeten de verschillende kamers aan elkaar bevestigd worden, anders komen we daar voor het zelfde euvel te staan. Men kan het beoogde doel op verschillende manieren bereiken. Een paar dunne draadnagels door de uitstekende delen is al een zeer eenvoudig en doeltreffend middel; als men die nagels niet geheel in het hout slaat maar met de kop een halve centimeter laat uitsteken, kan men ze gemakkelijk verwijderen. Men kan ook een paar trapogen stevig in de bodem bevestigen en wel aan beide zijden van de onderste binnenbak. Aan elk van die ogen wordt een dunne staaldraad (of koperdraad) vastgemaakt. Deze twee draden, welke in het midden boven de binnenkamers samenkomen, kunnen dáár aan elkaar worden bevestigd door ze een paar slagen om te draaien. Moet men het volk behandelen dan behoeft men deze draden slechts van boven los te maken. Kinderbox-sluitingen, aangebracht aan de zijkanten van de binnenbakken, kunnen ook hier goede diensten bewijzen en de draden en nagels vervangen en zij zijn veel gemakkelijker te bedienen.

Reisraam

Een belangrijk punt is ook het opleggen van het reisraam. Een eerste vereiste is, dat het gaas in goede toestand verkeert en geen bijen doorlaat. Ook dient gezorgd te worden, dat het raam nauwkeurig sluitend wordt opgelegd en hetzij door middel van nagels of schroefjes, hetzij door grendels of andere sluitingen wordt vastgezet, opdat het niet kan verschuiven. Eventueel dichtgekit gaas moet vooraf worden schoongemaakt. Bijenkasten, welke voorzien zijn van automatische ventilatie-inrichtingen hebben uiteraard geen reisraam nodig. Overtuigt u ook, dat de bodemplank bijendicht is en laat u niet misleiden door het uiterlijk aanzien van de kast. Het is wel voorgekomen dat splinternieuwe kasten na een periode van droogte via de bodemplank lekten als een mandje.

Kasten sluiten

De laatste zorg voordat de kasten worden opgeladen is, het sluiten van de vliegopening. Dit dient zó te geschieden, dat geen bijtje er meer in of uit kan en ook zó soliede, dat hierin gedurende de reis geen verandering kan optreden. Met gewoon opklappen van de vliegplank, inschuiven van ladevliegplank en dergelijke, welke manipulaties prachtig lukken als de kast nieuw en leeg voor u staat, kan meestal niet worden volstaan. Men dient zich degelijk vooraf te vergewissen of al die mooie mechanieken nog wel feilloos werken en of dus bij sluiting geen kiertje hier of daar open blijft. Laat men dit na, dan begint de misère reeds bij het laden en niemand kan zeggen tot welk ongerief deze nalatigheid verder zal leiden. In vele gevallen zal het dienstig zijn de vliegopening eerst met enigszins vochtig krantenpapier te dichten, daarna de vliegplank op te klappen en deze laatste door middel van een knip of grendel te beletten gedurende de reis neer te slaan. Sluit de vliegopening zo kort mogelijk vóór het op-laden, maar verwijder de bedekking van de reisramen reeds enige uren van tevoren. Tot het ogenblik dat het vlieggat wordt gesloten, behoren dan de ventilatie-openingen in het dak van de kast te worden toege-stopt, teneinde het daarboven zo donker mogelijk te houden. Dit bevordert ten eerste de rust van het volk. Bij voorkeur gebruike men voor die slechts zeer tijdelijke sluiting van de ventilatie-openingen stukken krantenpapier, welke goed zichtbaar uitsteken; men vergeet dan niet die proppen na sluiting van het vlieggat te verwijderen.

De bij elke kast eventueel behorende kleedjes als dekmateriaal, worden opgerold, met een touwtje samen-gebonden en onder het deksel gelegd.

Er is wel eens verschil van mening over de vraag, of de daken gedurende de reis op de kasten behoren

Nieuws uit N.O.P. en Flevopolder

Ongeveer 600 ha koolzaad is in aanengesloten kavels uitgezaaid tussen Roggebotsluis en Ketelmeer, in de uiterste noordoosthoek van de polder. Van kavel 77 uit loopt er een zandpad midden door het koolzaad heen. Westelijk van deze koolzaadkavels is bosbeplanting. Op een deel van kavels 74 tot en met 78 zijn kweekbedden. Betrach daar de uiterste voorzichtigheid en beschadig niets. Het zal niet gemakkelijk zijn de volken op enige afstand van het koolzaad te plaatsen. Men overlegge met de heer Wietsma.

Langs de dijk tegenover Kamper-nieuwstad liggen nog 4 kavels koolzaad. De koolzaadkavels liggen alle op lichtere grond. Er is een kans dat het koolzaad niet gespoten zal worden, maar enige zekerheid daaromtrent bestaat er niet.

Moerasandijvie Flevopolder.

In de polder tegenover Elburg liggen honderden ha moerasandijvie. De bloei wordt verwacht van ongeveer de eerste helft van juni tot ongeveer de eerste helft van juli. Toegang van dit gebied via Elburg.

Voor de plaatsing van volken nemen men contact op met de heer Wiets-

ma en leze men wat hieronder geschreven is over de zee-aster.

Zee-aster Flevopolder.

Langs het Veluwe-meer tussen Harderwijk en Elburg zijn honderden ha zee-asters. Het lijkt gewenst om de volken voor de zee-aster (en mogelijk voor de moeras-andijvie) te plaatsen op de 300 ha grote zandplaat „Het Spijk,” enige km ten zuiden van de Elburgse toegang tot de polder, dit in verband met de mogelijkheid van hoog water in dit gebied. „Het Spijk” ligt vrij hoog; het is per auto van Elburg uit te bereiken.

Voor alle drachtgebieden in de Flevopolder geldt dat ze ver buiten de bewoonde wereld liggen en dat het publiek er toegang heeft. In verband met de enorme uitgestrektheid van deze gebieden is daadwerkelijk toezicht op de geplaatste volken niet mogelijk.

Klaver in de Flevopolder

Overall langs de dijken is klaver te vinden. De aandacht van de imkers wordt er op gevestigd dat het dijk-lichaam niet uit zware grond bestaat.

Vervoer.

De hele dijk van de Flevopolder is berijdbaar. Men vermijde echter de

dijk Elburg-Roggebotsluis, want die is niet best. De noordelijke dijk tussen Lelystad en Ketelhaven is voor onbevoegden verboden.

N.O.P.

Ten westen van Vollenhove liggen 6 kavels koolzaad en een kavel lucerne en ten zuiden van de Voorst liggen nog 4 kavels koolzaad en een paar kavels lucerne. Zo nodig zal dit koolzaad bespoten worden, waarvoor men uitsluitend gebruik zal maken van dieldrin. Voor de plaatsing van volken raadplege men ook hier de heer Wietsma. Deze gegevens hebben uitsluitend betrekking op het koolzaad van de Directie. Verschillende pachters hebben ook koolzaad ingezaaid.

Het jaar 1959.

Van het uiterste noord-oosten van de Flevopolder uit zal het in cultuur brengen in westelijke richting worden voortgezet. Waarschijnlijk zal daar in augustus ongeveer 2000 ha koolzaad worden gezaaid, ook op zwaardere gronden dan thans.

Verdere mededelingen.

De Bespuitingscommissie van ons Hoofdbestuur, die ons bovenstaande mededelingen verstrekke, zal zo mogelijk en zo nodig in dit nummer nog nadere mededelingen doen.

Adres:

Het adres van de toezichthoudend imker is: de heer E. Wietsma, Lemsterweg 15, Oldelamer, tel. 05268-261

te blijven, dan wel of die eraf moeten worden genomen.

Als de daken op de kasten blijven, is er minder luchttoevoer, maar de bijen zijn veel rustiger; zij lopen minder tegen het reisraam. Ook is deze wijze van handelen gemakkelijker bij het laden en lossen; bovendien kan men gemakkelijker stapelen en de gehele kast blijft intact. Echter moet wel voorop staan, dat in het dak goede ventilatie-openingen aanwezig zijn. Vervoer zonder dak heeft het voordeel van meer lucht, maar het bezwaar dat bij snelvervoer te sterke tocht ontstaat, waardoor het broed ernstig kan lijden en dat bij het aanbreken van de morgen (en dat is in de zomer al heel vroeg) de bijen door het licht onrustig worden en tegen het raam gaan lopen. Bovendien zullen bij vervoer in een open vrachtwagen in geval van slecht weer (bv. een flinke plensbui), de kasten inregenen. M.i. verdient de eerste methode (daken blijven op de kasten) de voorkeur.

Korven

Voor het reisvaardig maken van korven, dienen deze van een bijendoek of slat te worden voorzien. Hiervoor zijn speciaal geweven touwen doeken in de handel, welke met behulp van vier pinnen onder de korf worden bevestigd. Bij het vastpinnen dient gezorgd te worden, dat de doek strak onder de korf wordt aangehouden. Het gebruik van stukken jute als korfdoeken moet worden afgeraden; de bijen knagen deze te gauw stuk. Alleen bij vervoer over kleine afstanden, kan wel met een lap jute worden volstaan.

De vlieggaten van de korven worden gesloten met vochtig krantenpapier of met veenmos. Bij gebruik van papier slechts één prop te gebruiken; niet een aantal stukjes papier in het gat stoppen. Bij boogkorven moeten bovendien de raten nog opgetoomd worden, d.w.z. houten of rieten spijltjes worden aan weerszijden van de raten aan de binnenkant van de korfwand gestoken, om de raten wat meer steun te geven.

Opladen

Kasten worden steeds aangepakt bij de bodem en zoveel mogelijk rechtstandig gehouden. Hierop vooral te letten bij op- en afladen. Op de auto worden zij met de ratenbouw in de richting vóór-achter geplaatst, wat bij koude bouw hierop neerkomt, dat de vliegopening naar achteren gericht is of naar voren. Naar achteren is het meest doelmatige. Men begint te laden onmiddellijk tegen de chauffeurscabine en er worden niet meer dan twee kasten op elkaar geplaatst. Tijdig dienen de nodige bindtouwen te worden aangebracht, zodat de lading van meet af aan muurvast komt te staan. Wordt gebruik gemaakt van paardentractie, dan plaatst men bij voorkeur de kasten met de ratenbouw in de richting van de assen van de wagen, hetgeen bij koude bouw neerkomt op plaatsing van de vliegopening zijwaarts.

Korven worden „op hun rug” gelegd (vlieggat naar boven gericht) en zó opgestapeld, desnoods 4 hoog, dat het geheel goed vast komt te liggen. Met behulp van enige korfkrampen, kan men de stevigheid nog wat bevorderen.

Even stoppen

Na een paar kilometer gereden te hebben is het nuttig even te stoppen, om te controleren of de lading zich goed houdt, of de bindtouwen niet slapper zijn geworden, of geen verschuiving plaats heeft, enz. Als alles in orde is bevonden, of aan de dag getreden fouten zijn hersteld, wordt de reis voortgezet en verder zo weinig mogelijk onderbroken. Het spreekt vanzelf, dat steeds een geoefend imker (en bij een grote lading méér dan één) op de wagen aanwezig moet zijn, om bij ongerief op deskundige wijze in te grijpen en het is eveneens vanzelfsprekend, dat deze imker daartoe over de nodige imkersgereedschappen en over een bijenkap en een carbollap moet beschikken.

Snelheid

Er mag niet met grote snelheid worden gereden; voor-

al bij plotseling remmen zou dan te grote druk op de ratenbouw worden uitgeoefend. Bochten moeten met meer dan gewone voorzichtigheid worden genomen. Slechte plekken in de weg moeten zo mogelijk worden gemedend. Overwegen over spoorbanen moeten zonder uitzondering met geringe snelheid worden gepasseerd en als men de grote weg verlaten heeft en op landwegen terecht komt, dient eveneens de snelheid ter-dege te worden beperkt.

Lossen en openen

Op de plaats van bestemming aangekomen, wordt de lading zo spoedig mogelijk gelost en worden de volken op hun plaats gezet. Als er zich dan geen verontrustende verschijnselen voordoen, is het geraden de bijen eerst bv. gedurende een half uur wat tot rust te laten komen en dan de vlieggaten te openen. Daarna worden de reisramen dichtgedekt. Wil men liever de reisramen afnemen, dan doet men dit eerst na enige uren of nog liever de volgende dag. Blijkt echter bij het afladen dat een volk zeer sterk bruist, dan mag met het openen niet worden gewacht en late men ook het reisraam nog ongedekt tot de rust is weergekeerd.

Korven worden bij het afladen eerst op de standplaats neergelegd, met de doek van de zonkant afgekeerd. Na een half uur worden zij op hun plaats gezet en wordt het vlieggat geopend. Enige tijd daarna worden de doeken verwijderd.

Zonder reisraam

Vroeg in het voorjaar bij koud weer (als 's nachts de temperatuur nog tot beneden 40 graden Fahr. daalt), kan men gerust zonder reisraam of met bedekt reisraam reizen. Men zorge echter ook dan dat de kast goed gesloten is, zodat geen bijen kunnen ontwijken.

Warmlopen

Is bv. in de zomer de temperatuur hoog en blijft hij in de nacht nog boven de 70 graden Fahr., dan kan, mede met het oog op de staat van ontwikkeling waarin de volken dan verkeren, gedurende de reis behoefte aan water optreden, waardoor de volken warmlopen en gevaar voor algehele ondergang dreigt. Het is aan te bevelen, een spons in water gedrenkt (flink nat) op het reisraam te leggen. Men kan onderweg ook wel water aan het volk toedienen, door met een fijne spuit (plantenspuit) water op het reisraam te spuiten, maar dit kan praktisch alleen als men maar één laag laadt en aldus elke willekeurige kast kan bereiken. Voorzorg door middel van een natte spons is doelmatiger. Bij nog hogere nachttemperaturen is het eigenlijk niet verantwoord met bijen te reizen.

Nog een paar wenken

Zorg voor voldoende ruimte in de kasten; tussen ratenbouw en dak dient tenminste een handbreedte ruimte te zijn. Tracht vóór zonsopgang op de plaats van bestemming te zijn. Laat de volken een week vóór de reis zoveel mogelijk met rust, in die zin dat geen ingrijpende behandeling van het volk plaats heeft.

Gebruik bij het sluiten van de vlieggaten zo weinig mogelijk rook en als wat rook moet worden aangewend om de bijen naar binnen te krijgen, blaas deze dan onder geen voorwaarde in het vlieggat, maar blaas langs de buitenzittende bijen. Gebruik hiervoor liever de carbollap, maar houd deze niet tegen de vliegopening.

Als een volk erg sterk is en de kamers vol honing en broed zitten, zet dan vóór de reis een ledige kamer op. Zorg bij het afdekken van de lading, dat met het aansjorren van het dekkleed niet alle luchttoevoer wordt afgesneden; als het zoel weer is gebruik dan liever geen dekkleed.

Let bij het afladen op het losmaken van de touwen; deze zijn door dauw of regen vaak vochtig geworden en zijn dan zó gespannen, dat het plotseling losschieten van het touw de val van een of meer kasten tengevolge kan hebben.

S.

Hoofdbestuur bespreekt honinghandel

Toen we de honingbokalen in de handel brachten, besloot het hoofdbestuur in 1954, dat de afdeling Handel Nederlandse honing zowel in bokalen als in flacons mocht verkopen. In de hoofdbestuursvergadering van december j.l. werd de vraag gesteld of het niet wenselijk was, dat de afdeling Handel haar honing uitsluitend in bokalen gaat verkopen. De commissie afdeling Handel werd om advies gevraagd en haar advies kwam op de op 15 maart gehouden hoofdbestuursvergadering in behandeling. De commissie deelde mede, dat de afdeling Handel de verkoop van honing in bokalen zo veel mogelijk stimuleert, doch dat ongeveer 30 pct. van haar honing in bokalen en 70 pct. in flacons wordt geleverd. De commissie was van mening dat de afd. Handel niet gedwongen mag worden uitsluitend in bokalen te leveren. Zij moet haar hoofddoel in het oog houden en dat is: zo veel mogelijk honing van de leden afnemen en daarvoor een zo hoog mogelijke prijs uitkeren. Voor zover de bokalen aan dit doel dienstbaar gemaakt kunnen worden, moet daarvan gebruik worden gemaakt. De **verpakking** is echter geen hoofddoel doch de **verkoop van Nederlandse honing**.

Dat was eigenlijk in het kort het antwoord van de commissie aan het hoofdbestuur. En het hoofdbestuur heeft zich daar met op twee na algemene stemmen mee akkoord verklaard.

Maar de commissie heeft in de vraag van het hoofdbestuur aanleiding gevonden om de hele honinghandel aan een diepgaande beschouwing te onderwerpen. Zij komt daarbij tot de conclusie, dat de afdeling Handel, vergeleken met de concurrentie, in een nadelige positie verkeert en dat dit voor haar een belemmering is om de belangen van de leden op de best mogelijke wijze te behartigen.

1. De concurrentie levert honing in minstens twee prijsklassen, duurdere (Nederlandse?) en goedkopere (buitenlandse). Daarom koopt de winkelier liever bij de concurrentie dan bij de afd. Handel, die slechts één soort honing levert en wel de duurdere Nederlandse. Als de consument bij de winkelier om goedkope honing vraagt, en de winkelier kan die niet leveren, dan gaat de consument naar 'n grootwinkelbedrijf en koopt daar (buitenlandse) honing. Maar als de consument eenmaal in die winkel is, koopt hij daar óók andere dingen. Dat ziet de winkelier niet graag en daarom betreft hij zijn honing bij voorkeur van een leverancier, die naast de dure ook goedkope honing aanbiedt. Daar de afdeling Handel geen goedkope (buitenlandse) honing aanbiedt, is het voor haar zeer moeilijk bij de winkeliers vaste voet te krijgen. Dit betekent dat ze óók geen kans krijgt Nederlandse honing te leveren. Als de afdeling Handel toestemming krijgt ook goedkope (buitenlandse) honing te leveren, zal dat de afzet van Nederlandse honing bevorderen. En de afzet van Nederlandse honing is het hoofddoel van de afdeling Handel.

2. Als er een jaar veel Nederlandse honing is, zet de afdeling Handel alles op alles om haar klantenkring uit te breiden. Is er een volgend jaar weinig Nederlandse honing, dan moet ze haar verkoop afremmen. Dit betekent dat haar klanten (winkeliers en consumenten) dat jaar moeten overgaan op een andere leverancier, die wel (buitenlandse) honing kan leveren. Het is uiterst moeilijk in een volgend jaar deze klanten weer voor afdeling Handel terug te winnen. Over 't algemeen zijn ze voor de afdeling Handel (en dus voor de Nederlandse honing) verloren.

Deze overwegingen zijn voor de commissie aanleiding geweest om vast te stellen dat de aan de afdeling Handel opgelegde beperkingen de afzet van de Nederlandse honing niet bevorderen, maar die integendeel belemmeren. De commissie vestigt er de aandacht op, dat hoe meer honing afdeling Handel van de leden afneemt, hoe minder honing er boven de markt blijft zweven, hoe gunstiger het klimaat wordt voor een prijsstijging van het binnenlandse produkt. En daarmee is het belang van de leden het beste gediend. De commissie stelt het hoofdbestuur voor de afdeling Handel slechts te binden aan één beperking wat de

honingverkoop betreft en dat is dat ze overal en te allen tijde het belang van de leden tot enig richtsnoer houdt. In het hoofdbestuur is dit rapport uitvoerig besproken. Hoewel de hoofdbestuursleden uiteraard innerlijke weerstanden moesten overwinnen, moesten ze erkennen dat de commissie gelijk heeft. Het hoofdbestuur besloot dan ook met op twee na algemene stemmen, dat de weg van het „onpraktisch idealisme” moet worden verlaten en dat de afdeling Handel geen belemmeringen meer in de weg mogen worden gelegd bij de uitvoering van haar taak om zo veel mogelijk honing van de leden af te nemen tegen een zo hoog mogelijke prijs. Dit betekent dat de afdeling Handel waar nodig óók buitenlandse honing mag verkopen. Dit betekent verder dat de winsten op buitenlandse honing, die thans in de zakken van de concurrentie vloeien, voor een deel aan de Nederlandse imkers ten goede zullen komen. Hoewel het hoofdbestuur van dit besluit geen voorstel voor de algemene vergadering heeft gemaakt, kan de bespreking van dat besluit op de algemene vergadering plaatsvinden bij de punten beleid hoofdbestuur en voorstel afdeling Zevenaar, welk voorstel óók beoogt wegen te zoeken ter verbetering van de afzet van de Nederlandse honing.

Koolzaad

't Is half april, een felle tint
van geel-geel-geel,
doet pijn aan 't oog. Een zee van licht.
Te veel-veel-veel.
Is 't zon, die straal na straal verschiet.
En heel de lucht vol goudglans giet?

't Is 't koolzaad, dat z'n rijkdom toont
van geel-geel-geel.
't Is zon en blom en blom en blom
Te veel-veel-veel.
Het geurt en lokt en deint en danst,
in 't vet van klei, dat glimmend glanst.

De biekes dansen dartlend rond
in 't geel-geel-geel.
Ze puren en ze putten maar
van 't veel-veel-veel.
Ze zuipen zich hun lijfjes zat,
bij 't zind'rend feest van't zoete nat.

Hun pootjes zakken door 't gewicht
van 't geel-geel-geel.
Van pollen groot en grof en plomp.
Zo veel-veel-veel.
Om dan te zeilen met hun last
op bloemenzee, weer naar de kast.

Het draait en drement op de plank
van geel-geel-geel.
't Gaat uit, 't gaat in, 't gaat in en uit.
Zo veel-veel-veel.
En cel na cel wordt volgeperst
met nectar, tot ze bijna berst.

't Is einde mei, de slinger gulpt
't geel-geel-geel,
dat ruisend uit de ramen suist,
zo veel-veel-veel.
In 't vat, dat vol, randvol zal zijn
Met nu geboeide zonneshijn.

Hoe geeft Ge 't leven geur en kleur.
Te veel-veel-veel.
Door zon en blom en bijenvolk
in 't geel-geel-geel.
Geluk dat men slechts grijpen moet,
om diep te voelen „Gij zijt goed”.
Te veel-veel-veel.

FONS MANDERS

uit de Jaagkiepers

Pasen

en

bijen

We zijn in de gelegenheid een tekening te plaatsen, welke op het Paasfeest betrekking heeft. Het ontstaan hiervan heeft een toelichting nodig, welke ontleend is aan het boek van de Zwitser Melchior Soeder: Bienen und Bienenhalten in der Schweiz. Uit dit boek is ook de afbeelding afkomstig.

In de Christelijke kerk kwamen de bijen in ere door het gebruik van waskaarsen, welke het symbool van Christus werden. In de Oudheid en

later, in de Middeleeuwen, gold de bij nl. als geslachtloos, zo kon men in het was, het produkt der maagdelijke bijen, zowel het symbool van de Moeder-Maagd als van Haar mens geworden Zoon Christus herkennen. (In die oude tijden was de symboliek in de kerk erg in trek; in de tegenwoordige tijd klinkt dit alles een beetje vreemd. Red.)

De Heilige Gregorius plaatste de H. Maagd en de maagdelijke Bijen naast elkander:

„Waarlijk zalige, lieflijke bijen, welke door geen man belaagd, door geen baring gepijnigd, welker kuisheid niet door nakomelingschap is beroerd, zoals de H. Maagd als maagd ontvangen, als maagd baarde en steeds maagd blijft.”

Deze woorden verschijnen bijna onveranderd in een zgn. EXULTET, een lofzang, welke aanvangt met de woorden:

Exultet iam angelica turba coelorum. Nu jubelt de Hemelse Engelschaar.

De woorden van het gezang zijn niet altijd gelijk, maar in alle worden de maagdelijke bijen als geefsters van het was vol lof herdacht.

Door de kerkvaders werd het kuise

leven der bijen vooral de vrouwen ten voorbeeld gesteld.

Dergelijke lofzangen werden gezongen of gesproken bij de wijding van de Paaskaarsen, (welke in de r.-k. kerk branden van Pasen tot Hemelvaartsdag) hetgeen op de Stille zaterdag plaats vond. Vóór Rome vond dit reeds in Noord-Italië, Gallië en Spanje plaats en was spoedig zo algemeen, dat het gebruik voor alle kerken werd geregeld. Dit was omstreeks het midden der 7e eeuw. In kloosters in Zuid-Italië schreven de monniken de tekst van de wijding op perkamenten rollen, welke met afbeeldingen werden versierd. Deze rollen werden door de priesters over het spreekgestoelte gelegd, zodat de afbeelding voor de gelovigen zichtbaar was en de tekst en de muziek voor de geestelijke. Zo komt het dat de tekst ten opzichte van de tekening onderste boven staat.

De platen gaven niet alleen bijbelse taferelen weer, maar ook voorvallen uit het bijenleven, zij zijn uit de aard der zaak zeer primitief, zoals deze opmerkelijke tekening laat zien.

Jékavé.

3 mannen vangen zwermen. 10e—11e eeuw (Cathedraal te Bar).

Flevopolder en N.O.P.

Op 20 maart heeft de bespuitingscommissie van het hoofdbestuur met de heer Wietsma de mogelijkheden in de Flevopolder onderzocht. In vervolg op de reeds elders geplaatste berichten wordt het volgende medegedeeld.

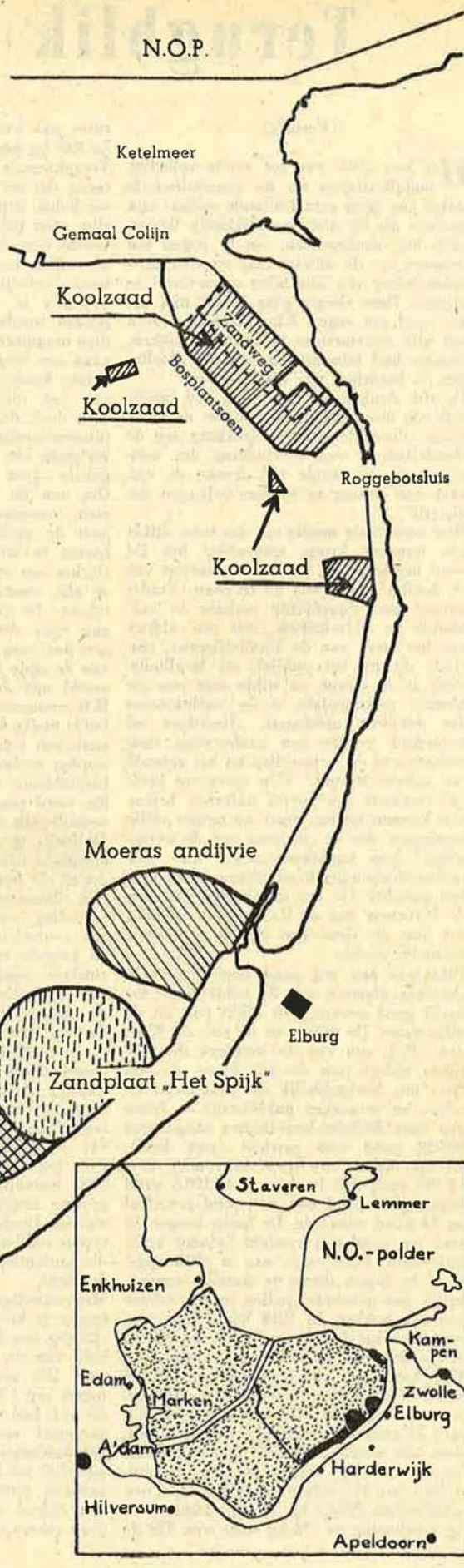
Op 20 maart was de temperatuur om het vriespunt, de wind oost en af en toe lichte sneeuw. Hoewel alles van het weer afhangt wordt de bloei dit jaar toch laat verwacht. In de N.O.P. bij Kraggenburg ten zuiden van de Voorst zal de bloei wel iets vroeger vallen dan bij Vollenhove en in de Flevopolder.

De commissie heeft reeds medegedeeld dat de grond in de Flevopolder licht is; het gewas staat er redelijk tot goed bij. Over de plaatsen waar de bijen kunnen staan het volgende: De bijen mogen beslist geen overlast aan het personeel bezorgen. Men plaatst daarom géén volken bij de laad- en losplaatsen van materiaal of langs wegen en paden waar verkeer langs komt.

De commissie vond onder langs de dijk (± 5 km lang) nog wel de beste plaats. Men moet dan de kasten langs de glooiing van de dijk naar beneden dragen. Aan de voet van die glooiing vindt men ter breedte van ± 5 m basaltblokken. Als men die op één plaats even effent (en er daarna desnoods een brede plank over legt), kan men de dijkvoet bereiken en de volken achter een met rogge begroeide verhoging plaatsen. Langs deze hele dijk loopt een elektriciteitsleiding. Een eventuele helicopter kan daar echter in de lengte langs vliegen. Men heeft dus geen garantie dat de kasten, die slechts enkele meters van het koolzaad staan, niet geraakt worden.

De heer Wietsma zal verder met de bevoegde personen overleg plegen. Aan de westkant van het koolzaad is bosplantsoen, maar dat is niet gemakkelijk te bereiken. Daar zouden de volken op 100 à 200 meter van het koolzaad kunnen staan. Er wordt nog op gewezen dat er zeer weinig beschutting is voor de kasten. Het plaatsen in lange rijen wordt afgeraden, men brengt zo veel mogelijk tekening in de rij aan met het oog op vervliegen. V-vorm of U-vorm waar dat mogelijk is. En... beschadig het jonge bosplantsoen niet! Volg de aanwijzingen van de heer Wietsma op, hij is geheel op de hoogte van mogelijkheden en moeilijkheden. De commissie heeft ook de moeras-andijvie ten oosten van het Spijk bekeken. Hier en daar staat het gewas zeer dicht. Er wordt geen lange pauze tussen de bloei van koolzaad en moeras-andijvie verwacht. Het moeras-andijvie-gebied is niet gedraineerd. De planten stonden voor het grootste deel in het water. Het Spijk is droog, maar men doet toch goed de kasten van de grond te houden door het gebruik van balkjes enz. Misschien valt het mee maar je weet niet wat er met aanhoudende regen kan gebeuren.

De commissie heeft ook nog de weg tussen Roggebotsluis over de dijk naar Elburg geïnspecteerd. Die hobbelt nog al en dat is voor wagens met bijen niet gewenst. Als toegangsweg voor het koolzaad houden de men zich uitsluitend aan Roggebotsluis en voor de moerasandijvie reize men uitsluitend via Elburg.

Terugblik

door H. G. Maagendans

(Vervolg)

Het jaar 1915 was het eerste volledige mobilisatiejaar en de gemobiliseerde imker zou geen echt Hollands soldaat zijn geweest als hij niet ogenblikkelijk de imkerij had aangegrepen, om te pogen ten behoeve van de uitwintering en voorjaarsbehandeling van zijn bijen extra-verlof te krijgen. Deze vlieger ging echter niet op, het werd een veger. Klaarblijkelijk waren ook alle secretarissen te velde getrokken, immers half februari was van 48 afdelingen de ledenlijst nog niet binnen.

De afd. Arnhem en omstreken had inmiddels een commissie benoemd met de korte naam „Commissie tot verstreking aan de Handelskamer van voorlichting der wenschen van genoemde afd. inzake de verkoop van honing en verdere belangen der imkerij”.

Deze commissie wenste o.a. dat ieder etiket een nummer kreeg, waaronder het lid werd ingeschreven, zodat de herkomst van de honing steeds was na te gaan. Verder wenste men uitgebreide reclame in vakbladen en tijdschriften, met een afdruk van het merk van de Handelskamer, ten einde dit bij het publiek als kwaliteitsmerk in te voeren en wilde men een gekleurde reclameplaat in de wachtkamers der doktoren ophangen. „Daardoor zal bevorderd worden een aanbeveling door mannen van de wetenschap tot het gebruik van zuivere honing.” (Uw recensent heeft het resultaat van zoveel naïveteit helaas niet kunnen vinden, maar we mogen veilig aannemen, dat de „mannen van de wetenschap” hun wachtkamers wel niet voor reclamedoelinden beschikbaar zullen hebben gesteld). Uit een ingezonden stuk van de Directeur van de Handelskamer blijkt, dat deze de zienswijze van de commissie geenszins deelde.

1914 was een vrij goed honingjaar. Op sommige plaatsen was de heidedracht bepaald goed geweest. Dit blijkt ook uit de uitkomsten. De coöp. van de afd. de Wouden (Fr.), een van de weinigen die met juiste cijfers voor de dag kwam en ook later nog herhaaldelijk de uitkomsten en wijze van verwerken publiceerde — kreeg van haar 32-leden-leveranciers aangevoerd 19.938 pond ruw gewicht (met korf). Hieruit kwam ruw gewicht zonder korf 14.195 pond. Dit leverde op 12.180,5 pond honing, 709 pond was, 346 pond persafval en 34 pond wasaarde. De leden kregen 19 cent per pond ruw gewicht (zonder korf) uitbetaald. Deze coöp. was in 1910 opgericht en begon direct te werken, aanvankelijk met geleende spullen in een schuur van een bakker. In 1913 legde men voor een jaarlijkse huur van f 17,50 beslag op een onbewoonbaar verklaarde woning. In 1915 kocht men een keet aan van 12 x 6 meter. Ook hiervoor moest men geld opnemen, maar eind 1917 was men zover dat men de zemerij, lokaal en inventaris eigendom kon noemen. In 1917, wat een slecht drachtjaar was, verwerkte men de productie van 451 volken. Deze leverden ruw uitgebroken 2693,5 kg. Hieruit kwam 1925 kg pershoning en 776 kg ruwe was. Uit de

ruwe was kwam nog 333 kg zuivere was en 228 kg persafval.

Terugkerende tot 1915 mogen we constateren, dat het H.B. — waarin enkele nieuwe leden zitting hadden genomen — belist geen gebrek aan werk had. Men bereidde, evenals thans, een statutenwijziging voor. Het doel was de onderafdelingen te laten verdwijnen en in plaats daarvan afdelingen te vormen, welke tot groepen zouden worden verenigd (zoals onze huidige organisatie is), waarmede gepaard zou gaan een vergroting van het aantal H.B.-leden. Verder meende men dat verhoging van het quotum dringend noodzakelijk was, doch durfde dit met het oog op de tijdsomstandigheden niet aan. Het niet verhogen van het quotum zou zich binnen enkele jaren op gevoelige wijze wreken. Om aan de quotum-verhoging te ontkomen, overwoog men de afgevaardigden naar de algemene vergadering hun eigen kosten te laten betalen, wat uiteindelijk slechts een verleggen van het accent van de alg. vereniging naar de afdelingen betekende. De uitgifte van een jaarboekje, nog weer eens in studie genomen, ging niet door wegens gebrek aan belangstelling van de zijde der leden. Het vele geld, gemeoid met de suikerlevering, baarde het H.B. eveneens zorgen. Men had een suikerfonds nodig, d.w.z. een kas waaruit suikeraankopen tegen contante betaling konden worden gedaan. Hiervoor was f 15.000,— beschikbaar, terwijl f 25.000,— noodzakelijk werd geacht. De alg. vergadering benoemde een commissie van drie leden om dit fonds te controleren, wat ook al weer narigheid gaf, want de commissie meende, dat zij dit fonds moest beheren en gedroeg zich dienovereenkomstig, terwijl het de bedoeling was, dat de commissie alleen een controlerende taak zou hebben. Ook de kwestie van de gemeentelijke en provinciale regelingen omtrent het plaatsen van bijenvolken had weer de aandacht van de vergadering, alsmede een inleiding van de heer Van Giersbergen over een voorstel om een prijsvraag uit te schrijven, over de mogelijkheid om een rode klaversoort te winnen, die door de bijen bevolgen wordt en voor veevoeder even geschikt is. In het maandblad verscheen een model-adres, dat de afd.-besturen konden gebruiken voor het richten van verzoeken aan officiële instanties tot het verkrijgen van een grotere aanplant van honinggevend gewassen. In dit verband wees een H.B.-lid, tevens tuinbouwleraar, op de noodzaak van de oprichting van een wetenschappelijk instituut.

Merkwaardigerwijze kwam de Handelskamer in het geheel niet ter sprake en al spoedig zou blijken, dat de levensvatbaarheid van dit instituut niet bepaald groot was. Het eerste jaar was er reeds een tekort van f 500,—. Slechts een klein aantal afd. had er zich bij aangesloten en tot overmaat van ramp had de H.K., een „eenheidsglas” (alweer zo’n afschuwelijk letterlijk uit het Duits vertaald woord) ingevoerd, zonder schroefsluiting, maar met een deksel van perkament, wat bepaald geen succes was.

Het H.B. stelde een reglement samen voor een beperkt aantal waarnemingsstations welke zouden worden ingericht naast de twee die reeds in werking waren en aan het particulier initiatief waren ontsproten. De beheerder kreeg voor zijn waarnemingen een vergoeding van f 20,— per jaar. Het instrumentarium bestaande uit een weegschaal en een regenmeter, werd natuurlijk door de vereniging verstrekt.

In verband met de bij het H.B. in voorbereiding zijnde statutenwijziging schreef een lid onder het veelzeggende pseudoniem „bijltje” een artikel, waarvan de strekking was, dat de Ver. moest gaan bestaan uit drie afdelingen t.w. vereniging, suikerlevering en handel met een secretaris verbonden aan het H.B. en een directeur voor de afdelingen. Bijltje had een goed inzicht en een vooruitziende blik, maar hij vergat te melden, dat de leden dit onmogelijk maakten, door het H.B. de nodige gelden te onthouden. De directeur van de Handelskamer was een onbezoldigd functionaris die niet al zijn tijd aan de vereniging kon wijden. Wat deze functionarissen tijdens de eerste opbouwperiode voor de vereniging hebben gedaan, kan niet anders dan ons diepste respect afdwingen.

Door het lage quotum en de oorlogsomstandigheden was de financiële toestand van de vereniging niet rooskleurig. Er was een tekort van ruim f 300,—. De ver. had op dit tijdstip 132 afd. en 6598 leden, geen uitgaven vergende eigen bezittingen, vrijwel alle bestuurswerk werd belangeloos gedaan en er was een flinke regerings-subsidie. Als er bij een dergelijke situatie nog tekorten zijn, wijst dat er op, dat de contributie te laag is en het is een bewijs van weinig begrip en juist inzicht van de zijde der leden, dat men niet met een verhoging durfde te komen, uit een zekere angst voor de reactie van die zijde.

Alvorens enkele regels te wijden aan de merkwaardige alg. vergadering van 1916, wil uw verslaggever nog even de aandacht vestigen op het merkwaardigste uitvoerverbod, dat hem ooit onder ogen is gekomen, nl. dat op gemaaide heide. Duitse veehouders maaiden op Nederlands grondgebied zoveel heide, dat dit voor de imkers noodlottig dreigde te worden. Het H.B. ging bij de Minister op audiëntie, met het gevolg, dat in de Staatscourant van 31 maart 1916 een uitvoerverbod voor heide verscheen.

Voor de eerste maal vinden we in het verslag van de alg. vergadering van 1916, dat aan de bestuurstafel ook hadden plaats genomen de Directeur-Generaal van de Landbouw en de Inspecteur. Erg gelukkig was dit niet, want er kan niet worden gezegd dat de vergadering een gunstig beeld van onze vereniging gaf, hoewel de fouten wel scherp werden belicht. Het grote struikelblok was het ontwerp voor de nieuwe statuten. Er was een grote oppositie tegen dit concept-reglement. De opposanten hadden, voordat de alg. vergadering begon, een korte voorvergadering gehouden. Toen de vergadering aanving

werd dan ook al direct met bijna algemene stemmen een voorstel aangenomen om het agendapunt „statuten” eerst te behandelen. Bij deze behandeling kreeg het H.B. opdracht het reglement aan een nieuw onderzoek te onderwerpen. Het voornaamste bezwaar was, dat men door aannemen van het voorgelegde concept, vreesde de macht van de afd. over te brengen naar het H.B. Bij de inmiddels aangevangen verkiezingen moest de sedert kort in functie zijnde voorzitter het veld ruimen en ging het voorzitterschap over naar de heer B. Wigman. Een ander H.B.-lid stelde zich niet herkiesbaar en een tweede lid verklaarde niet meer in aanmerking te willen komen, als men van hem eiste, dat hij alle H.B. vergaderingen (in 1915 waren dat er elf) moest bijwonen. Vermoedelijk onder invloed van de opgewekte stemming stelden nog twee H.B. leden hun mandaat beschikbaar. Hoewel de secretaris in zijn verslag nog al kort is en zich tot vermelding van de blote — overigens boekdelens sprekende — feiten bepaalt, blijkt uit de rede van de Dir. Gen. v. d. Landbouw, die zoals de verslaggever zegt, met toenemende belangstelling werd aangehoord en steeds meer indruk maakte, hoe de stemming was. Deze autoriteit zeide o.a., dat een ver. die een zo belangrijke staatssteun geniet, wel door een rijksambtenaar bezocht mocht worden, temeer als een zo belangrijke zaak aan de orde komt, als het feit of de leraar ambtenaar van de ver. moet blijven of rijksambtenaar moet worden. Hij had echter niet gedacht in een vereniging te komen, die hij vergeleek met een schip zonder roer. Feitelijk is dit vandaag de tweede vergadering (de spr. doelde op de gehouden voorvergadering). Dit is gemis aan openhartigheid. Bestuur en leden moeten samenwerken. Waarom wordt eerst samengerot? Dit is gemis aan klaarheid. Ik hoop dat ge spoedig het roer herstelt, het bestuur behandelt met de openhartigheid, die het verdient. Daarop vertrok de Directeur-Generaal, zodat de voorzitter slechts bij zijn afwezigheid dank kon uiten voor de gesproken woorden. Het volgende jaar schitterde de Dir. Gen. door afwezigheid.

De twee H.B. leden, die hun mandaat beschikbaar hadden gesteld bleven tenslotte onder aandrang van de vergadering, die klaarblijkelijk iets had geleerd, aan. Het nieuwe H.B. begon met uit financiële nood het maandschrift opnieuw met 4 pagina's te verminderen en terug te brengen tot 16 pagina's en geen cliché's meer op te nemen.

De Handelskamer zag zich genoodzaakt aan de deelnemers een circulaire te zenden, vernedende dat niet kon worden voortgewerkt op de grondslagen waarop deze was gebouwd. Een afzetgebied voor slingerhoning was niet verkregen. De kosten om de zaak behoorlijk op gang te krijgen bedroegen volgens de raming ongeveer f 5500,—.

Tot degenen, die dat jaar slaagden voor het examen behoorde de heer Joh. A. Jousstra — in de laatste alg. vergadering tot erelid der vereniging benoemd — overigens maar met de hakken over de sloot, immers de commissie zegt in het verslag: „Toch kreeg ditmaal de commissie van geen der kandidaten de indruk, dat zij zich zelfs in een of ander onderdeel van het programma dieper hadden ingewerkt,

BIJENVOLKEN VOOR FRUITBLOEI 1958

De afd. Bunnik-Houten kan nog steeds plaatsen bijenvolken op het fruit in Noordholland (omg. Hoorn). Per omgaande kunnen afdelingen of imkers dit opgeven bij de administratie, Achterdijk 26, telefoon k. 3405-305. Bij de fruittelers in Noordholland wordt tijdens de bloei vrijwel niet gespoten. Ook voor de andere fruitstreken kan men nog bijenvolken voor plaatsing bij het fruit opgeven, echter geheel vrijblijvend. De vergoeding die men bij het plaatsen ontvangt bedraagt voor kastvolken f 5,50 plus f 1,— als bijdrage in de vrachtkosten, voor korven f 5,— plus 75 cent bijdrage per volk in de vrachtkosten.

C. P.

wat uit het behaalde cijfermateriaal wel blijkt. De kennis der kandidaten was niet breed en niet diep genoeg en droeg het kenmerk van grote oppervlakkigheid”. Uw recensent neemt de vrijheid hieraan toe te voegen, dat als thans volgens dat reglement zou moeten worden geëxamineerd, er nooit meer iemand het diploma zou behalen. Een van de vragen luidde: „Kent u ook gelede dieren met 4 sprieten. Het antwoord moet zijn: „De kreeft heeft twee paar sprieten”. De insecten hebben nooit meer dan een paar”. U voelt het verband met de bijenhouderij zeker wel? Uw verslaggever niet, maar hij is gek op kreeftensla. Bij een meer opbouwende kritiek zou vermoedelijk enige stimulerende werking van dit verslag zijn uitgegaan, thans ging hier alleen maar een deprimerende werking van uit en de heer Jousstra constateerde in een later geschreven artikel niet zonder reden, dat men zich haast zou schamen tot de geslaagden te behoren.

Het vraagstuk coöperatieve verkoop van honing bleef de leden bezighouden, ondanks het falen van de Handelskamer. In het noorden ging men over tot oprichting van de coöp. „Het Noorden”. Flink opgezet, op zakelijke basis, de aangegane overeenkomsten bij notariële akte vastgelegd, stak men met 20 leden van wal. Deze coöp. concentreerde later al het werk in Loppersum. De advertenties van deze zemerij zouden nog regelmatig in het maandblad verschijnen. Dat het vraagstuk van het honinggewin en de afzet der bijenteeltprodukten alles overheerste, blijkt herhaaldelijk uit de ingezonden stukken. Een afd. voorzitter schrijft in jan. 1917: „We zien niets meer, hooren niets meer als „examen”. Onze vereniging schijnt danig aangetast door dien hoogstgevaarlijken bacil. Onze ver. is een verzameling van beroepsinkers. 't Is niet de liefde tot de natuur alleen die hen drijft, doch voornamelijk de geldelijke inkomsten mijne Heeren, niet „het examen”. Help ons liever aan een goede Handelskamer”, waarop een kritiek volgt, die niet mals is en die in een naschrift van de redactie, voor wat de aangehaalde feiten betreft, niet

wordt weerlegd. Wat wel duidelijk wordt aangetoond, is dat de leden ook niet bereid zijn door geldelijke offers 't H.B. over voldoende geld te laten beschikken, zodat een goede verkoopsorganisatie met kans op succes kan worden opgezet. De redacteur zegt „ze willen oogsten zonder te zaaien” en uw recensent zegt, dat er op dat gebied bij veel afd. en individuele leden nog veel aan mankeert. Nog steeds „Gaet de cost voor de baet uit”. In hetzelfde nummer schrijft een andere inzender: „Wil het bestuur deze zaak aanpakken, dan moet het kunnen beschikken over een pakhuis met zolder, tuin en woning in een niet te groote plaats, gelegen aan een spoorwegkruispunt, teneinde een aantal werkzaamheden te verrichten”, die schr. daarna opsomt en die inderdaad thans in ons Bijenhuis worden verricht.

Op de agenda van de alg. Verg. voor 1917 kwam, behalve de opwekking de broodkaart mede te brengen, wat uiteraard op ons, die de tweede wereldoorlog aan de lijve hebben ondervonden, weinig indruk maakt, maar waaruit blijkt dat onze, uit hun vooroorlogse rust opgeschrikte ouders en grootouders het toch ook niet zo makkelijk hadden, behalve de nog steeds niet opgeloste kwestie „leeraar al of niet in rijks dienst”, een punt voor:

voorstel tot oprichting van een inlichtingendienst voor den Handel, voor welke oprichting het H.B. voorstelt een heffing van 15 ct. per lid over 1917. Ter alg. vergadering bleek, dat deze inlichtingendienst was geboren uit de nood der tijden. De honinguitvoer was verboden en de afzet gaf vele moeilijkheden. Men bleek evenwel voor deze dienst niet veel te voelen en wilde liever tot een centrale organisatie komen, zonodig via de bestaande zemerijen. Het voorstel was ook niet rijp en onvoldoende uitgewerkt. Men besloot dat het H.B. nog verschillende personen zou horen, alvorens met definitieve voorstellen te komen. Het gevraagde bedrag van f 0.15 per lid werd bij acclamatie toegewezen. Het H.B. had trouwens wat dat betreft de wind mee, want 1916 was weer een goed jaar en een heel goed heidejaar geweest. Het H.B. kon nog een succes ter kennis van de alg. vergadering brengen. Als resultaat van langdurig overleg met de Minister mochten cursussen voor volwassenen worden gehouden, welke door het Rijk zouden worden gesubsidieerd.

Eenkele maanden na de algemene vergadering verscheen de mededeling in de Staatscourant, dat honing onder de levensmiddelenverdeling was gebracht. Voor de honing uit losse bouw werd al spoedig ontheffing verleend.

Inmiddels werkte het Hoofdbestuur verder aan de z.g. inlichtingendienst en het resultaat hiervan was, dat het H.B. besloot deze inlichtingendienst met de Handelskamer te verenigen tot een afd. Handel. Tot gesalarieerd directeur wordt de secretaris der ver. de heer W. A. v. Os benoemd. De afd. Handel zal, evenals de afd. Suiker, een onderdeel van de ver. zijn. De afdelingen, die nalatig gebleven zijn in het afdragen van de 15 ct. per lid, zal men dit geld bij de najaarssuikerlevering inhouden. (Dat lied wordt ook ééntonig, de afd. zijn nalatig bij het zenden van de ledenlijsten, de afd. zijn nalatig bij het afdragen van het quotum, de afd. zijn nalatig bij het bestellen van de suiker en ga

De Engelse Nationale Honingtentoonstelling

MEDE EN WIJN

Dit is iets, wat bij ons in Nederland verboden is. Ongetwijfeld zullen er imkers zijn, die voor eigen gebruik deze dranken brouwen, maar dat blijft geheim. In Engeland echter is het vrij gebruikelijk dat de bijenhouders mede en wijn maakt, weliswaar niet om te verkopen, maar het behoort daar helemaal niet zo in het duister te worden gehouden. Zelfs mogen ze hun alcoholica op een tentoonstelling insturen en er blonken dan ook talrijke flessen van de meest uiteenlopende kleuren.

De mede en wijnen mogen alleen vervaardigd zijn van honing en water en ontstaan door eigen gisting. Toevoeging van suiker of alcohol is niet geoorloofd. Er waren twee soorten: zoete en droge mede. In de

zoete mede zijn de in de honing aanwezige suikers niet totaal omgezet in alcohol en hij heeft daardoor nog een zoete smaak. Dit in tegenstelling tot de z.g. droge mede, waarvan alle in de honing aanwezige suikers in alcohol zijn omgezet.

De gebruikte honingsoort bepaalt de smaak en de kleur van de mede. Er mogen geen kruiden of essences aan worden toegevoegd en de wijn moet minstens twee maanden in de fles zitten.

De mede werd eerst gekeurd op geur en daarna op smaak. Gedrieën stond men te proeven, wat wel komisch aardeed. Zorgvuldig werden de beste flessen nogmaals nagekeurd om de prijzen toe te kennen. Ik had 't voorrecht uit de beste flessen zoete en droge mede een slokje mee te genieten, wat me best beviel. Aangezien mede hier te lande niet mag worden vervaardigd zonder accijnsbetaling en het produkt met accijns te duur is, zal ik er maar niet verder op in gaan.

MEJ. H. C. MANSVELD

zo maar door). Zo werd dan op 19 juni 1917 de afd. Handel geboren, die derhalve in de loop van 1957 het 40-jarig bestaan had behoren te gedenken. Deze afd. Handel ontwikkelde direct grote activiteit, zag kans de imkers van hun slingerhoning, die nog maar steeds moeilijk kon worden geplaatst, af te helpen, en zette in 1917 in de korte tijd van haar bestaan f 91.000 om. Het tekort aan zoetmiddelen werkte, evenals in de tweede wereldoorlog, de toename van het ledental sterk in de hand. Het aantal afd. groeide in 1917 tot 144 en het ledental tot 7638.

In het jan.nummer van 1918 werd reeds een voorlopige agenda voor de algemene vergadering van dat jaar opgenomen, wegens de belangrijkheid van de voorstellen, welke in behandeling zouden komen t.w. een voorstel tot aankoop van een eigen gebouw en een voorstel tot (definitieve) oprichting van de afd. Handel, die immers was gestart krachtens een besluit van het H.B. wat minstens de goedkeuring van de alg. verg. behoefde. In de toelichting stelt het H.B. voor aan te kopen „een solied degelijk gebouwd heerenhuis met grooten tuin en schuur, gelegen aan den Grintweg te Wageningen, welk pand volkomen aan het beoogde doel beantwoordt en hoogst gunstig gelegen is, voor f 18.500.—”. Het is niet doenlijk de gehele argumentatie hier aan te halen, doch de steeds groeiende voorraad van Handel en de gestadig toenemende hoeveelheid suiker, welke moest worden gedenuatureerd en waarvoor regelmatig ruimte moest worden gehuurd, maakte een eigen gebouw dringend noodzakelijk. Het feit, dat de Rijks Land- en Tuinbouwschool te Wageningen tot Landbouw Hogeschool zal worden verheven en dat Wageningen door de Regering was aangewezen tot standplaats voor de leraar, had mede de keus op Wageningen bepaald. Bovendien waren de vervoersmogelijkheden per rail en te water gunstig. Het H.B. was zeer actief en kocht het gebouw voorlopig aan onder voorwaarde, dat indien de alg. verg. de aankoop niet goedkeurde, de vereniging niet gebonden zou zijn, doch f 500.— voor huurdering zou moeten vergoeden. Ter alg. vergadering werd het H.B. hierover (natuurlijk of helaas) ogenblikkelijk door sommige afgevaardigden aangevallen, omdat het eigenmachtig was opgetreden

en voor het bedrag van f 500.— geen mandaat had. (Het H.B. kon slechts rechtstreeks beschikken over bedragen tot f 100.—). Het H.B. dat gewoonlijk een gebrek aan activiteit werd aangewreven, werd thans zijn voortvarendheid verweten. Gelukkig voor het H.B. waren er ook andere geluiden. De afd. Haaksbergen, geleid door de zeer militante Heer Frankenhuis, die veel voor de vereniging deed en daarvoor nog zeer veel zou doen (behoudens de jonge leden zult u zich nog de schrijvende Bijen en de Esch-wassmelter herinneren) bewonderde de moed en het beleid van het H.B. en het goede koopmanschap. Ook andere afd. juichten de actie en de frisse geest toe. Alleen met Wageningen was men het nog niet direct eens. Sommigen achtten Utrecht beter, wat door de voorzitter direct werd gepareerd, immers er ging driemaal zoveel suiker naar het Oosten als naar het Westen. Het argument Wageningen—Landbouwhogeschool werd kennelijk door de afgevaardigden niet op de juiste waarde geschat. Bij de stemming werd het voorstel echter aangenomen met een stemmenverhouding 168—39.

De afd. Handel had tijdens het half jaar van zijn tijdelijk bestaan zo goed gewerkt dat het daarop betrekking hebbende agendapunt snel werd afgehandeld en met nagenoeg algemene stemmen werd aangenomen. Tijdens deze vergadering herdacht men tevens het 12½-jarig jubileum van de heer Van Giersbergen als leraar. Ter herdenking aan het afgesloten koperen tijdperk kreeg de leraar een paar gouden manchetknopen met een motief uit het bijenleven.

Dat men toch ook overigens gestadig naar vooruitgang streefde bleek o.a. uit een voorstel van de afd. Den Haag, om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid voor de teelt van raskoninginnen. Het H.B. kon nog mededelen, dat de Dir.-Gen. voor de Landbouw zich had bereid verklaard, te bevorderen, dat de subsidie van de regering werd verhoogd van f 3500.— tot f 6500.— teneinde tot aanstelling van een assistent-leraar te kunnen overgaan. Alleen het maandschrift ging er beslist niet op vooruit. Door de hoge papierprijzen was terugbrengen tot de oude omvang uitgesloten. De belangrijke besluiten eisten ruime toelichtingen en de opgerichte afd.

Handel vroeg veel ruimte voor mededelingen en propaganda. Leden, die zich miskend voelden, omdat zij geen ruimte in het maandblad toegewezen kregen, luchtte hun hart in de Praktische Imker van de Heer Beil en de redacteur diende in ons orgaan van repiek. Het gevolg was, dat er steeds minder art. op het gebied van de praktische bijenhoudery werden geplaatst, om van meer wetenschappelijke artikelen maar niet te spreken. Behalve de verenigings- en afdelingsmededelingen draaide de inhoud van het blad vrijwel geheel om honingprijs en honingafzet. Wat deze afzet betreft: Afd. Handel was hierin gedurende het eerste jaar van haar bestaan voortreffelijk geslaagd en had ook de verkoop van imkersartikelen snel op gang gebracht. De afd. was hiermede een concurrent geworden van de honinghandelaren en de handelaren in imkersartikelen en deed dit niet altijd op even tactvolle wijze. Bekendmakingen als „Handelaars hebben niet Uw belang, doch hun eigen belang op het oog” kan uw verslaggever, hoezeer het wel en wee van onze vereniging hem ter harte gaat, niet waarderen.

Daar het noodzakelijk was voor 1919 meer inkomsten te verkrijgen zag het H.B. zich genoodzaakt een circulaire tot de afd. te richten, teneinde het quotum van f 0,60 tot f 1.— te verhogen. Er was geen geld om hieraan een vergadering te wijden, zodat de circulaire vergezeld ging van een stembiljet. Gelukkig was de distributie van honing niet afgeschaft en waren honing- en wasprijzen behoorlijk gestegen, zodat het tijdstip voor quotumverhoging niet ongunstig was. Het voorstel werd dan ook met grote meerderheid aangenomen. Met het doel om tot oprichting van ringen (de tegenwoordige kringen) te geraken, hielden 18 afd. op initiatief van de afd. Doetinchem een vergadering te Zutphen, die ook door de alg. voorzitter en secretaris werd bijgewoond. Het was geenszins de bedoeling om tegen H.B. of vereniging te ageren, maar om te komen tot meer samenwerking in kleiner verband. De gedachtenwisseling was geanimeerd en prettig, toch kwam de verg. slechts tot de principiële uitspraak, dat het vormen van ringen nuttig was en dat kleine ringen de voorkeur verdienden boven grote.

(Wordt vervolgd).

AFDELING VERENIGING
Balans per 31 december 1957

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Effecten		32.100,—	Kapitaal per 1 januari 1957	62.076,08	
Materiaal		717,—	af: zie specificatie in rapport	1.363,19	
Debiteuren, te vorderen kosten, enz.		479,44			60.712,89
Afdeling Suiker		9.466,77	Jubileumfonds		1.434,49
Banken en spaarbanken	38.667,98		Vooruit ontvangen quotum 1958		8.512,95
Postgiro	199,32		Reserves:		
Kas	170,95		Congresfonds	400,—	
		39.038,25	Tentoonstellingsfonds	750,—	1.150,—
			Nog te betalen:		
			Maandschrift	6.527,54	
			Onkosten, sociale lasten, enz.	3.463,59	
					9.991,13
		<u>81.801,46</u>			<u>81.801,46</u>

Exploitatie-rekening over 1957

Salaris secr.-penningmeester	8.029,64	Quotum	37.203,25
Pensioenbijdrage idem	712,83	Verspreide leden	865,30
Kantoorhulp	600,—	Advertentiën	933,12
Sociale lasten	513,45	Interest	2.730,46
	9.855,92	Bijdrage afd. Suiker voor Verzekering Bijenvolken	3.100,—
Maandschrift	21.489,76	Nadelig saldo	292,19
Onkosten Hoofdbestuur	1.990,35		
Onkosten Algemene Vergadering	1.991,79		
Reis- en verblijfskosten secr.-penningm.	938,70		
Propaganda	818,03		
Algemene kosten	2.250,92		
Contributies Kon. Ned. Landbouw Comité, N.F.O. enz.	132,44		
Accountantskosten	250,—		
Bibliotheek	86,65		
Verzekering Bijenvolken	3.100,—		
Cursussen	150,10		
Nationale Honingtentoonstelling	557,10		
Afschrijving materiaal	238,—		
Imkersdag	427,76		
Examen praktisch imker	196,80		
Tentoonstellingsfonds	250,—		
Bijdrage voor deelneming aan congressen	400,—		
	<u>45.124,32</u>		<u>45.124,32</u>

AFDELING HANDEL
Balans per 31 december 1957

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Auto		6.560,—	Kapitaal per 1 januari 1957	23.056,91	
Machines		5.586,73	af: nadelig saldo 1957	502,97	
Goederen		63.324,94			22.553,94
Debiteuren		14.721,04	Afdeling Suiker		71.738,94
Postgiro	4.157,65		Nog te betalen:		
Kas	1.152,39		onkosten, sociale lasten, enz.	1.099,72	
		5.310,04	omzetbelasting	110,15	
					1.209,87
		<u>95.502,75</u>			<u>95.502,75</u>

Exploitatie-rekening over 1957

Onkosten	2.515,38	Bruto-winst op verkoop goederen	37.099,11
Advertenties	600,—	Administratie Suiker	1.215,80
Omzetbelasting	1.339,90	Nadelig saldo	502,97
Accountantskosten	250,—		
Salarissen	21.899,66		
Sociale lasten en pensioenpremie	4.311,28		
Pensioenen	322,86		
Huur kantoor	400,—		
Kortingen	665,42		
Emballage	896,99		
Interest	2.400,—		
Autokosten en afschrijving auto	2.006,07		
Afschrijving machines	1.210,32		
	<u>38.817,88</u>		<u>38.817,88</u>

AFDELING SUIKER
Balans per 31 december 1957

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Huis en kantoor	17.208,—		Kapitaal per 1 januari 1957	81.028,11	
Pakhuis	1,—		af: nadelig saldo 1957	2.081,17	
Menginstallatie	1,—				78.946,94
Kantoor inventaris	1,—		Nog te betalen onkosten, enz.		4.018,02
		17.211,—	Afdeling Assurantie	5.208,50	
Effecten		400,—	Afdeling Vereniging	9.466,77	
Goederen	3.942,50				14.675,27
Zakken	844,—				
		4.786,50			
Te vorderen kosten en interest		530,25			
Afdeling Handel		71.738,94			
Twentsche Bank N.V.	220,46				
Rijkspostspaarbank	886,98				
Nutsspaarbank	1.866,10				
		2.973,54			
		97.640,23			97.640,23

Exploitatie-rekening over 1957

Afschrijving huis en kantoor		392,—	Afdelingen en verspreide leden	241.068,63	
Suiker en mengmiddelen	220.370,67		af: heffing ten behoeve		
Vrachten	11.629,80		Bedrijfsraad Bijenteelt	3.445,16	
Menglonen	1.686,25				237.623,47
Sociale lasten	231,02		Interest		2.265,84
		233.917,74	Voordelig exploitatie-saldo pand		270,51
Verzekering bijenvolken		3.100,—	Nadelig saldo		2.081,17
Onkosten		2.548,14			
Administratiekosten		1.215,80			
Drukwerken, enz.		494,45			
Accountantskosten		250,—			
Pensioenen		322,86			
		242.240,99			242.240,99

AFDELING ASSURANTIE
Balans per 31 december 1957

	Gld.		Gld.	Gld.
Effecten	2.000,—		Kapitaal per 1 januari 1957	7.008,54
Te vorderen interest	10,—		bij: voordelig saldo 1957	209,96
Afdeling Suiker	5.208,50			7.218,50
	7.218,50			7.218,50

Exploitatie-rekening over 1957

Voordelig saldo	209,96	Interest	209,96
	209,96		209,96

SAMENGESTELDE BALANSEN PER 31 DECEMBER 1956 EN 1957

	1956 Gld.	1957 Gld.		1956 Gld.	1957 Gld.
Vaste middelen			Kapitaal	173.169,64	169.432,27
Gebouwen	17.601,—	17.209,—	Schulden op korte termijn		
Machines, auto, enz.	7.996,05	12.865,73	Crediteuren, te betalen kosten, enz.	14.892,17	16.653,51
	25.597,05	30.074,73	Vooruitontvangen quotum	15.956,50	8.512,95
Viottende middelen				30.848,67	25.166,46
Effecten	34.500,—	34.500,—	Reserves		
Debiteuren, te vorderen kosten, enz.	11.356,68	15.740,73	Tentoonstellingfonds	500,—	750,—
Voorraden	63.301,30	68.111,44	Congresfonds	—,—	400,—
	109.157,98	118.352,17		500,—	1.150,—
Betalingsmiddelen					
Banken en spaarbanken	57.270,34	41.641,52			
Postgiro	12.255,29	4.356,97			
Kas	237,65	1.323,34			
	69.763,28	47.321,83			
Totaal	204.518,31	195.748,73	Totaal	204.518,31	195.748,73

**SPECIFICATIE BEHORENDE BIJ DE BALANSEN
EN SAMENGESTELDE BALANS
PER 31 DECEMBER 1957**

Debiteuren, te vorderen kosten, enz.

	Gld.	Gld.
Afdeling Vereniging		
Interest		479,44
Afdeling Handel		
Debiteuren		14.721,04
Afdeling Suiker		
Interest	30,25	
Vrachten	500,—	
		530,25
Afdeling Assurantie		
Interest		10,—
		15.740,73
Kapitaal		
Afdeling Vereniging	60.712,89	
Afdeling Handel	22.553,94	
Afdeling Suiker	78.946,94	
Afdeling Assurantie	7.218,50	
		169.432,27

Crediteuren, te betalen kosten enz.

	Gld.	Gld.	Gld.
Afdeling Vereniging			
Maandschrift		6.527,54	
Accountantskosten	250,—		
Hoofdbestuur	1.000,—		
Cursussen	81,—		
Bibliotheek	800,—		
Imkkersdag 1957	134,46		
Diversen	1.198,13	3.463,59	
			9.991,13
Afdeling Handel			
Sociale lasten		849,72	
Accountantskosten		250,—	
Omzetbelasting		110,15	
			1.209,87
Afdeling Suiker			
Accountantskosten		250,—	
Heffing Bedrijfsraad		3.445,16	
Pensioen Visser		322,86	
			4.018,02
			15.219,02

SPECIFICATIE EFFECTEN

	Gld.	Gld.
Afdeling Vereniging		
29.000,— 3—3½% Nederland 1947		
100	29.000,—	
500,— Idem 100	500,—	
100,— Idem 100	100,—	
2.500,— 3% Staatsschuld	2.500,—	
		32.100,—
Afdeling Suiker		
400,— 3—3½% Nederland 1947		400,—
Afdeling Assurantie		
2.000,— 3% Arnhemse Hypotheekbank 100		2.000,—
		34.500,—

	Begroting 1957	Exploitatie 1957	meer	minder	Begroting 1958	Begroting 1959
Quotum	36.000,—	37.203,25	1.203,25	—	7.750,—	8.500,—
Verspreide leden	400,—	865,30	465,30	—	2.060,—	2.060,—
Advertenties	1.200,—	933,12	—	—	1.200,—	1.000,—
Interest	2.400,—	2.730,46	330,46	—	600,—	600,—
Pensioenbijdrage	—	—	—	—	650,—	600,—
secr.-penningm.	275,—	275,—	—	—	2.000,—	2.000,—
Pensioenbijdrage	1.071,—	1.071,—	—	—	1.200,—	1.500,—
id. t.l. kapitaaldienst	3.100,—	3.100,—	—	—	1.000,—	1.000,—
Verzekering bijenvolken	—	—	—	—	100,—	100,—
					250,—	250,—
					20.264,—	21.000,—
					—	—
					1.500,—	1.500,—
					250,—	250,—
					500,—	500,—
					572,24	500,—
					313,35	400,—
					3.100,—	2.700,—
					349,90	300,—
					—	—
					157,10	500,—
					12,—	250,—
					17,56	150,—
					—	—
					—	—
					200,—	400,—
					—	250,—
					250,—	250,—
					46.470,32	44.474,—
					2.558,89	45.710,—

Nadelig saldo t.l. kapitaal

1.594,—	292,19	—	1.301,81	2.478,—	1.864,—
46.040,—	46.470,32	1.999,01	1.568,69	44.474,—	45.710,—

ROTTERDAM, 28 februari 1958

Aan de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt
in Nederland.

W a g e n i n g e n .

Mijne Heren,

Hierbij hebben wij het genoegen U ons rapport over het boekjaar 1957 te doen toekomen.

Voorzover ons dit in het belang van ons onderzoek noodzakelijk voorkwam, hebben wij de verschillende administraties steekproefsgewijze aan de hand van de bescheiden en de ons verstrekte inlichtingen gecontroleerd.

Algemene opmerkingen

De aanwezigheid van de effecten hebben wij geconstateerd aan de hand van de opgave van de Twentsche Bank N.V. te Wageningen, waar deze effecten in open bewaargeving berusten. Evenals vorig jaar zijn de effecten à pari opgenomen. De saldi van de banken, spaarbanken en postrekeningen zijn in overeenstemming met de rekeningen-courant resp. de spaarboekjes per 31 december 1957.

Van de aanwezigheid der kasgelden hebben wij ons op onregelde tijdstippen overtuigd.

De polissen der brandverzekering zijn ons overgelegd. De polissen bleken de desbetreffende risico's voldoende te dekken.

Ten gunste, resp. ten laste van de interestrekeningen der verschillende afdelingen is, behalve de opbrengst van effecten en de interest van banken en spaarbanken, ook gebracht de tussen de verschillende afdelingen verrekende rente ad 3% voor geleende gelden.

Bij de vaststelling der balansen is rekening gehouden met de bij de balansopmaking bekende gegevens.

T.a.v. de verschillende balansen en exploitatierekeningen merken wij nog het volgende op:

Afdeling Vereniging

Kapitaal f 60.712,89

Samengesteld als volgt:

	Gld.	Gld.
Kapitaal per 1 januari 1957		62.076,08
af: nadelig saldo 1957	292,19	
premie pensioenverzekering		
secretaris-penningmeester	1.071,—	
		1.363,19
		<u>60.712,89</u>

Jubileumfonds f 1.434,49

Op voorstel van de afdeling Arnhem werd op de Algemene Vergadering 1957 het besluit genomen ter gelegenheid van het 60-jarig jubileum der Vereniging, gelden bijeen te brengen voor de vervaardiging van een film. Tot 31 december 1957 werd door de commissie, welke zich met de inzameling belast, een bedrag van f 1.434,49 afgedragen.

Congresfonds f 400,—

Ten einde de kosten van deelname aan buitenlandse congressen, welke gewoonlijk om het andere jaar worden gehouden, niet ten laste van de exploitatie van een bepaald jaar te doen komen, is een reserve gevormd. Ingevolge een besluit van Uw Hoofdbestuur is ten laste van de exploitatie van 1957 een bedrag van f 400,— gebracht voor 2 deelnemers.

Reserve voor tentoonstellingsfonds f 750,—

Ingevolge het besluit van de Algemene Vergadering om te komen tot een stand, welke geschikt is om op tentoonstellingen geplaatst te worden is ten laste van het verenigingsjaar 1957 hiervoor wederom f 250,— gereserveerd.

Aanschaffingen voor dit doel hebben nog niet plaats gehad.

Contributies Kon. Nederl. Landbouw Comité enz. f 132,44.

Samengesteld als volgt:

	Gld.
Kon. Ned. Landbouw Comité	91,44
Ver. tot behoud van Natuurmonumenten	15,—
N. F. O.	20,50
Nederl. Heide Maatschappij	4,50
Arboretum, Wageningen	1,—
	<u>132,44</u>

Afdeling Handel

	Gld.	Gld.
Auto f 6.560,—		
In 1957 werd een nieuwe auto aangekocht voor		8.000,—
af: afschrijving over 1957		1.440,—

Balans per 31 december 1957

6.560,—

Gedurende vijf jaar zal f 1.440,— per jaar worden afgeschreven.

Machines f 5.586,73

	Gld.	Gld.
Saldo per 1 januari 1957	6.484,05	
bij: aankopen in 1957	313,—	
	6.797,05	
af: afschrijving over 1957	1.210,32	
		<u>5.586,73</u>

Goederen f 63.324,94

De goederenvoorraden zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende inkooprijzen, resp. tegen kostprijzen indien deze lager waren. Incourante artikelen zijn lager gewaardeerd, resp. pro-memorie opgenomen.

Van de goederenvoorraden zijn ons specifieke lijsten overgelegd. Steekproefsgewijze hebben wij ons van de aanwezigheid der opgegeven hoeveelheden overtuigd.

Debiteuren f 14.721,04

Conform de lijst van openstaande vorderingen per 31 december 1957. Dubieuze vorderingen werden geheel afgeschreven. Bij de opmaking van de jaarstukken was reeds een bedrag van f 9.869,31 op deze vorderingen ontvangen.

Afdeling Suiker

Huis en kantoor f 17.208,—

	Gld.	Gld.
Saldo per 1 januari 1957		17.600,—
af: afschrijving over 1957		392,—
		<u>17.208,—</u>

Zakken f 844,—

De zakken zijn gewaardeerd tegen verschillende prijzen, afhankelijk van het gebruik dat ervan is gemaakt.

	Gld.
Exploitatie huis en kantoor f 270,51	
Samengesteld als volgt:	
Ontvangen huren	1.040,—
af: betaalde belastingen en kosten	769,49
	<u>270,51</u>

Samengestelde Balansen

Betalingsmiddelen f 47.321,83

De betalingsmiddelen van de verschillende afdelingen zijn, voorzover dit met een juist financieel beleid in overeenstemming was, rentegevend belegd geweest.

In 1957 werd een deposito-rekening bij de Nederlandsche Middenstandsbank N.V. geopend. De rente-vergoeding bij deze bankinstelling bedraagt thans 4½%.

De saldi van banken en spaarbanken van de verschillende afdelingen waren per ultimo 1957 als volgt:

Spaarbanken:

	Gld.	Gld.
Nutsspaarbank, Amersfoort	705,96	
Nutsspaarbank, Wageningen	15.054,54	
Coöp. Boerenleenbank, Wageningen	2.656,41	
Rijkspostspaarbank	2.303,47	
Nederl. Middenstandsbank N.V.	20.700,68	
		41.421,06
Banken, in rekening-courant:		
Twentsche Bank N.V. Wageningen		220,46
		<u>41.641,52</u>

Hoogachtend,
Accountantskantoor W. H. VAN MOURIK.

Algemene vergadering

op zaterdag 31 mei 1958 in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, Mariaplaats, Utrecht. Aanvang des voormiddags half elf.

AGENDA:

1. Opening.
2. Voorstel afdeling Zevenaar. Het voorstel is met het prae-advies van het hoofdbestuur afgedrukt in het maandschrift van januari 1958.
3. Bespreking beleid hoofdbestuur.
4. Rapport commissie voor het nazien van notulen en boeken '57. Het rapport wordt afgedrukt in het Maandschrift van mei 1958.
5. Aanwijzing van de commissie voor 1958. Voorstel hoofdbestuur: Assen en Baarn.
6. Vaststelling plaats algemene vergadering 1959. Voorstel hoofdbestuur: Utrecht.
7. Balansen en exploitatierekeningen 1957.
8. Begroting 1959 en vaststelling quotum 1959. Voorstel hoofdbestuur: het quotum onveranderd handhaven op f 4,50 per lid, f 2,25 per jeugdlid en f 2,50 per gezinslid.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

met de Wijk en Breukelen met Loenen aan de Vecht, terwijl de afdelingen Nieuw Dordrecht, Vierhouten en Driel werden opgeheven. Van deze afdelingen sloten enige leden zich aan bij andere afdelingen en andere gaven zich op als verspreid lid.

Imkersdag.

De Imkersdag te Rotterdam werd bezocht door ongeveer 1000 (1000) deelnemers.

Nationale Honingtentoonstelling

De belangstelling was zeer goed en de kwaliteit van het aangevoerde prima.

Honingprijzen.

Op de honingmarkten bedroegen de prijzen voor voorjaars- en zomerhoning in flacons f1,50 tot f2.- (f1,45 tot f2.-); voor zomerraathoning f2 tot f3.- (f2.- tot f3.-) en voor heideraathoning f3,50 (f5.-); voor heideslinterhoning f2,25 (f1,80 tot f2,25).

Sommige leden verkopen hun honing aan de consument tegen te lage prijs, hierdoor wordt de honingprijs zeer nadelig beïnvloed.

Bijenweide.

Deze had ook dit jaar weer de belangstelling van hoofdbestuur, afdelingen en leden.

Bespuitingsschade.

Deze was, te oordelen naar de berichten die binnenkwamen, gering. De spuitwet kwam ook dit jaar nog niet tot stand.

Mijtziekte.

Het vervoerverbod in Zuid-Limburg werd weer uitgebreid tot enige nieuwe gemeenten.

Examen Praktisch Imker.

Voor dit examen slaagden 5 kandidaten.

Bijenrecht.

De juridische commissie heeft de nodige stappen gedaan om het bijenrecht in het B.W. beter geregeld te krijgen.

Verzekering.

De collectieve verzekering werd verlengd en enige uitkeringsnormen werden verhoogd.

Suikerprijs.

Door het ongedaan maken van de vrijstelling van O.B. en door het wegvallen het subsidie steeg de prijs der bijensuiker belangrijk. Pogingen zijn aangewend de suiker tegen lagere prijs aan te kopen. Tot heden zonder resultaat.

Ereleden.

De heren Joh. A. Joustra en Tj. Stienstra werden benoemd tot erelid

Jubileum.

Het 60-jarig jubileum werd op de algemene vergadering en op de imkersdag op bescheiden wijze gevierd; ook 't

Officiële mede- delingen

Jaarverslag van de secretaris over 1957.

Ontwikkeling der volken, dracht.

De overwintering der volken was zeer goed, de voorjaarsontwikkeling was vrij vroeg doch werd later geremd door het gure weer. Tijdens de fruitbloei kwamen sneeuw, hagel en nachtvorst voor. De voorjaars-oogst was matig tot goed, de zomer-oogst goed tot zeer goed, de heide-oogst was door het gure en natte weer matig tot slecht. Over het geheel genomen kan 1957 tot de goede honingjaren worden gerekend.

Onderwijs en voorlichting.

In het seizoen 1956-57 werden 22 (36)

cursussen en 27 (45) lezingen gegeven met rijks- en verenigingssubsidie.

De Nederlands sprekende kleuren-geluidsfilm „Bijenhouden met succes" van de Voorlichtingsdienst werd alom in den lande vertoond.

Markten.

Op de voorjaarsmarkten werden ongeveer 100 (200) volken aangevoerd. Prijzen kastvolken f30.- tot f35.- (f15.- tot f30.-); korven f15.- tot f35.- (f15.- tot f18.-); zesramers f20.- tot f25.- (f15.- tot f20.-) Op de zomermarkten werden ongeveer 700 (500) volken aangevoerd. Prijzen kasten f22.- tot f45.- (f30.- tot f40.-); korven f10.- tot f16.- (f10.- tot f15,50);

De aanvoer op de najaarsmarkt te Eerbeek was ongeveer 60 volken.

Ledental

Aan het eind van het verslagjaar was het ledental 8.486 (9.144) Het aantal afdelingen 294 (299).

De afdeling Staphorst smolt samen

feit dat onze voorzitter 20 jaar lang zijn functie heeft vervuld, werd herdacht. Het Maandschrift kwam uit met een jubileumnummer. Aan een aantal leden werd de medaille voor buitengewone verdiensten uitgereikt.

Algemene opmerkingen.

De teruggang van het ledental zette zich in het verslagjaar ook nog, hoewel in geringere mate, voort. Voor een deel moet deze worden toegeschreven aan het verdwijnen van de korfteelt.

Met genoegen constateren wij, dat er in ons land een steeds groeiend

aantal imkers meer doelbewust gaat imkeren en dat dit leidt tot belangrijk hogere opbrengsten. Door grondige en kritische bestudering van de moderne methoden komt men hier en daar reeds tot aan de lokale omstandigheden aangepaste methoden. De onvermoeide werkzaamheid van de Rijksvoorlichtingsdienst werpt ook op dit gebied rijke vruchten af, doch het ware te wensen dat veel meer afdelingen daarvan profiteerden. We hebben nog te veel slapende afdelingen waaraan de intensieve voorlichting van vereniging en Voorlichtingsdienst ongemerkt voorbij gaat.

terug te geven. De koolzaadhoning wordt ook in de raat zó hard, dat hij in die toestand niet dan met groot verlies aan de bijen gevoerd kan worden. S.

Vraag 24:

In de tweede week van februari, tijdens mooi weer, een blik werpend door het dekglas van twee mijner volken, bleken deze erg los en bedrijvig te zijn. De volken staan op twee bakken en werden na de heidedracht opgevoerd met 15 kg suiker ieder, welke hoeveelheid vóór eind september was opgenomen. Ik heb één van deze kasten open gemaakt om na te gaan wat de reden van de bedrijvigheid kon zijn. Tot mijn verwondering was het voer in de bovenbak niet verzegeld, terwijl gisting uitgebleven was. Komt dit meer voor? Wat kan de oorzaak zijn?

C. L. H. te Z.

Open wintervoer

Het is zonder meer niet duidelijk, wat de oorzaak is geweest, dat de bijen het opgeslagen wintervoer onverzegeld hebben gelaten. Als regel blijft weliswaar steeds een gedeelte onverzegeld, doch dit betreft dan slechts een vrij gering percentage. Het uitblijven van gisting is waarschijnlijk te danken aan de omstandigheid, dat de bijen de toegediende suikerstroop toch wel flink ingedikt hebben en dat de kast droog is. Hebt u zich overtuigd dat het volk moer goed is? Een moerloos volk laat n.l. de verzegeling wel eens voor 'n groot deel na. Dat een moer goed sterk volk in gebreke bleef het tijdig toegediende wintervoer te verzegelen is mij nog nimmer gebleken. S.

Vraag 25:

In het laatste Groentje las ik het interessante stuk van dr. Deelder over nieuwe inzichten in de betekenis van de bijentaal. In het artikel wordt het aantal slagen dat de bij met haar achterlijf doet, b.v. 6 per seconde voor een afstand van 250 meter en 26 voor ongeveer 2000 meter vermeld. Er wordt niet aangegeven hoeveel rondgangen de bij hierbij maakt. Volgens de grafiek van prof. Von Frisch zijn deze rondgangen per 1/4 minuut: 8 voor 200 meter en 3 voor 2000 meter. Wilt u dit toelichten?

M. O. te G.

Bijendansen:

Het aantal slagen met het achterlijf voor een bepaalde afstand wordt bij elke rondgang gegeven in het middelste gedeelte van de dans. Dus telkens als de bij een boog van haar dans beschreven heeft en in het rechte gedeelte komt, geeft ze het benodigde aantal slagen, om dan weer om te draaien, enz. Het is dus het rechte middengedeelte van haar krakelingdans, dat beslissend is voor het aangeven van zowel richting als afstand tot de drachtbron. Doordat bij een groter aantal slagen dit middengedeelte natuurlijk even-

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden aan Bijenhuis te Wageningen. Alle vragen worden zo spoedig mogelijk per brief beantwoord en daarna in het Groentje gepubliceerd.

Vraag 22.

- Is stuifmeel bruikbaar als menselijk voedsel?
- Zo ja, wat is de voedingswaarde en samenstelling van de belangrijkste stuifmeelsoorten?

A. V. te U.

Voedingswaarde en samenstelling stuifmeel.

Dat stuifmeel ook voor de mens waardevolle stoffen bevat mag wel als vaststaand worden aangenomen. Zie o.a. het artikel van C. L. Hoogveen „Koninginnemelk en Stuifmeel” in het Groentje van juni 1954 no. 6 blz. 94 en dat van Jékavé in de rubriek „Uit de Jaagkieps” in het Groentje van juli-augustus 1956 no. 7/8 blz. 118.

De vraag of stuifmeel bruikbaar is als menselijk voedsel zou ik echter althans voorlopig nog ontkennend willen beantwoorden. Een andere vraag, welke met de voorgaande ten nauwste samenhangt, is, of de toediening van stuifmeel onder bepaalde omstandigheden en in bepaalde hoeveelheden voor de mens nuttig zou kunnen zijn. Met de overweging van deze vraag komen we echter al heel gauw op een terrein, waarvan het betreden beter aan de medicus kan worden overgelaten.

De samenstelling van stuifmeel is bij verschillende bloemsoorten zeer ongelijk. Een Zwitserse scheikundige dr. A. van Planta constateerde b.v. dat stuifmeel van de hazelaar 30 % eiwitstoffen en 60 % koolhydraten bevatte, terwijl bij stuifmeel van de pijnboom slechts 16 % eiwitstoffen en 72 % koolhydraten werden aangetroffen.

De omstandigheid, dat stuifmeel voorts rijk aan vitaminen is gebleken zal er waarschijnlijk toe bijdragen, dat ook in de medische wereld aan deze substantie meer en meer aandacht wordt geschonken. S.

Vraag 22:

Het ligt in mijn bedoeling een ratenkast te maken van hardboard om de niet in gebruik zijnde raten te bewaren. Is het nodig om er ventilatieopeningen in te maken, afgesloten door fijn gaas? Zo ja waar, enkel boven of onder en boven?

W. W. te K.

Ratenkast

Om raten in een ratenkast in goede toestand te bewaren is het niet voldoende de raten in de kast op te bergen. Teneinde de raten motvrij te houden zullen tevens motverdelgende middelen (paradichloorbenzol) moeten worden aangewend. Als u zulks doet in een kast, welke goed ventileert, gaat het nut van die middelen voor een groot deel verloren. Ik zou daarom maar geen ventilatieopeningen aanbrengen, doch wel zorgen, dat de kast een door en door droog en koel plaatsje krijgt en dat de ramen goed droog worden opgeborgen. S.

Vraag 23:

In het komende voorjaar wil ik voor elk volk een volle honingkamer bewaren om deze in de herfst of het volgende voorjaar aan de bijen terug te geven. Ik ben hier echter in hoofdzaak aangewezen op voorjaarsdracht, speciaal koolzaad. Zal de honing (hoewel langzamer dan in geslingerde toestand) in de vrij lange periode niet geheel versuikeren en zal dit niet tot veel verlies (losse kristallen) leiden. Kunt u in dit geval het bewaren van een honingkamer nog aanbevelen?

P. J. te G.

Koolzaadhoning als wintervoer?

Het is niet aan te bevelen koolzaadhoning in de raat te bewaren om deze in de herfst of het volgende voorjaar aan de bijen als voedselvoorraad

redig meer tijd gaat vragen, wordt de tijdsduur van een totale omwenteling ook groter. Het logische gevolg is dan ook, dat het aantal dansen per tijdseenheid (Von Frisch nam hiervoor ¼ minuut) geringer wordt. Dit laatste verschijnsel werd door Von Frisch abusievelijk als bepalend voor de afstandbepaling aangezien, alhoewel hij in zijn boek „De Honingbij” opmerkt (p. 121): „Hoe groter de afstand, des te ingetogener wordt de dans, des te langzamer volgen de zwenkingen elkaar op, des te langer en nadrukkelijker echter wordt de rechtlijnige baan”. Wij weten dus nu dat de rechte baan langer wordt omdat de bij hierop meer moet uitvoeren. D.

Nogmaals vraag 3: Houtworm

In de loop der jaren heb ik vrij wat werk gemaakt van het zoeken naar de beste middelen om houtworm te bestrijden en ik meen nu zeker te weten dat een afdoend middel kan toegepast worden. De allerbeste middelen welke bestonden voldeden alle slechts tijdelijk aan het doel, daar ze wel direct de houtworm konden doden doch na enige tijd uit het hout verdwenen waren. Ik heb veel carbolineum toegepast doch in de loop van de jaren was het uitgewerkt en vond ik toch weer aantasting. Met petroleum is het net zo. Na verloop van tijd is alle petroleum weer uit het hout verdwenen. Het middel dat veel voor meubelen is aangeraden nl. uitgassen met blauwzuurgas in speciale inrichtingen verdwijnt ook weer uit het hout. Zeker kan men na het gassen de meubelen lakken of inwrijven met was waardoor de gaatjes afgesloten worden en waardoor het moeilijker wordt gaatjes in het hout te boren en bovendien kan men aan lak, verf of was een insecticide toevoegen doch het wordt dan omslachtig en kostbaar, te kostbaar voor bijenkasten. Nu is er de laatste tijd een prima middel dat men overal op kan toepassen, dat wanneer men het royaal toepast, dus het hout er goed mee bevochtigt in het hout dringt, als het niet geveerd is en diep in de gaatjes, als die er al zijn, vloeit. Dit middel blijft in het hout achter en preserveert het hout voor goed. Het bestrijdt niet alleen de houtworm maar ook alle schimmels, zwammen enz.

Dit middel bij uitstek is een oplossing van kopernastenaat in terpentine. Terpentine is een petroleumprodukt en heeft dus dubbele werking, ten eerste de terpentine zelf, die als petroleum een direct dodende werking heeft en het kopernastenaat dat tenslotte achter blijft.

Alle koperzouten hebben een sterk desinfecterende werking maar die in water oplosbaar zijn dringen met het water niet zo diep in het hout en worden weer gemakkelijk uitgeloozd. Kopernastenaat lost in alle petroleum en oliën op en dringt diep in het hout door, en wordt door water niet zo gemakkelijk uitgeloozd, omdat het daarin slechts uiterst langzaam oplost.

De bijen hebben er geen hinder van als men de kasten van binnen er mede behandelt en ze dan goed laat drogen en uiluchtten. Ik heb er zelfs oude

raampjes mede behandeld waarbij ik niet ervaren heb dat het nadeel gaf, doch bij voorkeur zou ik dit niet aanraden. Door de kasten van binnen te doen en ze dan nog een kwastje verf te geven (men kan er zonder bezwaar een laag verf over aanbrengen) zijn ze absoluut houdbaar.

Zelfs bij meubels heb ik alle succes gehad met dit middel. De groene kleur hinderde daar op den duur ook helemaal niet. Is men met meubelen daar nog bang voor dan kan men ook zinknastenaat toepassen maar dit is niet zo effectief en moet men royaler toepassen.

Tenslotte heb ik ook veel de oplossing van kopernastenaat in petroleum toegepast, deze droogt langzamer en dringt

daardoor nog dieper in het hout, en is goedkoper. De petroleumlucht blijft er wel langer bij maar als men tijd heeft zodat het hout gelucht kan worden geeft ook dat geen bezwaar, ook kan men het evengoed beschilderen als onbehandeld hout.

Het kopernastenaat zelf ruikt ook, maar bij mij hebben de bijen daar geen last van getoond. Bij overschilderen wordt ook deze reuk vast gehouden in het hout. Het bestaat niet dat houtworm of zwammen enz. ooit vat op het hout kunnen krijgen.

Mogelijk ben ik met bovenstaande velen ten dienste niet alleen voor het behandelen van bijenkasten maar voor alle houtwerk tot meubelen toe.

P. W. v. d. SCHANS, Kerkwijk.

Uit de Afdelingen

AFD. ARNHEM

Op 4 februari overleed een van de stille werkers in onze afdeling de heer

WILLEM VAN DEN BERG
in de leeftijd van 57 jaar.

Nooit werd tevergeefs een beroep op hem gedaan. Bij de suikerdistributie was hij een van de vaste helpers, op vergaderingen en lezingen een trouw en aandachtig bezoeker.

Zijn vrienden de bijen en zijn bijenvrienden zullen hem missen. Dat hij ruste in vrede, dat zijn gezin de kracht moge vinden dit zware verlies te boven te komen.

Afdeling ARNHEM

AFD. ZWOLLE

Geslaagde avond

De afdeling Zwolle organiseerde een propaganda-avond voor de liefhebberij van het houden van bijen.

Voor een geheel bezette zaal sprak de afd. voorzitter een openingswoord en gaf in het kort een overzicht van deze zo dicht bij de natuur levende sport.

Daarna gaf de heer Van Aarst uit Wageningen een inleiding en toelichting op hetgeen vertoond zou worden.

Als eerste film werd gedraaid „Het Zonnevolk”. Een zeer interessante film, die zonder in technische bijzonderheden te treden, een mooi beeld geeft van het leven en werken der bijen.

Na de pauze kregen wij te zien een Australische film betreffende een beroeps-imker, die heel goed aansloot bij de vorige film, terwijl als slot een prachtige natuurfilm werd vertoond van het Paul Krügerpark.

Een avond die voldoening gaf, doordat wij verplaatst werden in de vrije natuur.

A. H. v. d. NOORT, secr.

AFD. OOSTSTELLINGWERF

Op de jaarvergadering van 15 maart werd besloten deze zomer een excursie te houden naar Drente en dan verschillende bijenstanden op de heide te bezichtigen. Ook zal getracht worden deze winter in samenwerking met de Vogelwacht een bijenfilm te krijgen. Verder werd besloten de bijen bij het koolzaad te Holwerd te plaatsen.

G. S. POST, secretaris

AFD. ENSCHEDE

De jaarvergadering op 24 januari was door slechts 23 leden bezocht. De secretaris gaf een overzicht van het afgelopen verenigingsjaar:

1. Het regelmatig verschijnend maandpraatje van de heer Assink.
2. Cursus voor beginners o.l.v. de heer Assink. Uitreiking van de diploma's door de heer J. van Aarst op 8 maart.
3. Lezing van de heer Van Aarst over Bijenhouden met succes.
4. Lezing met kleurenfilm over Nieuw Guinea door Anthony van Kampen op 15 maart.
5. Ledenvergadering met vertoning kleurendia's door de heer Pater op 16 mei.
6. Praktische les over koninginnetelt, op 8 juni.
7. Excursie koninginnetelt naar Hengelo op 12 juli.
8. Gezamenlijk naar Imkersdag Rotterdam, 7 september.
9. Discussieavond o.l.v. de heer Groenveld in december.
10. Lezing over Spanje door de heer De Waard.
11. Lezing door Jan Strijbos, op 13 jan. Verder zij vermeld dat een onzer bestuursleden gratis al het hout beschikbaar stelt voor een te bouwen bijenstal in de tuin van het Natuurhistorisch Museum, welke door enige actieve leden in elkaar getimmerd zal worden.

Op deze vergadering hield een onzer leden een praatje over koninginnetelt met de bedoeling te komen tot een eigen koninginneteltstation. In afwachting hiervan werd besloten eerst de lezing van H. Karperien uit Rheine (Duitsland) aan te horen, die erkend teler van Trosack-koninginnen is volgens de methode van Horst Heinecke.

Wij boekten 16 nieuwe leden, van wie 10 jeugdleden. L. A.

AFD. ORANJEWOUDE E.O.

Zaterdag, 8 maart, hield de afdeling een praatmiddag te Heerenveen, die goed bezocht was.

Alle jaren gaat er een groep imkers naar de Imkersdag. Dit jaar zal er helaas wel niets van komen, wegens de te grote afstand en onkosten. De reis naar het koolzaad werd besproken; volgens informatie staat het er momenteel goed voor.

Na de thee hield de secretaris een causerie over „stuifmeel”.

Hij besprak de verschillende stuifmeelbronnen, de voedingswaarde aan eiwit, vet en vitaminen en gaf een kort overzicht van bestuiving en bevruchting. Verder werd besproken het tekort aan stuifmeel, de gevolgen daarvan en het gebruik van surrogaten, het winnen en bewaren van stuifmeel.

De imkers werd op het hart gedrukt te

zorgen voor stuifmeelgevende planten in de nabijheid van de bijenstal, vooral in het voorjaar, zoals crocus, sneeuwkllokje, wilg.
Hierna werden nog verschillende vragen beantwoord.

A. HAMSTRA

AFD. APELDOORN

Onze vergadering van 12 februari jl. was weer druk bezocht. Op het programma stond een lezing door de heer P. A. van Zorge over „Bijen en bloemen“. Door omstandigheden kon echter deze lezing niet doorgaan en zal deze volgende maand worden gehouden. Het bestuur had nog tijdig de heer M. C. Bolsenbroek uit Heemstede kunnen uitnodigen, enkele films over Zuid-Afrika af te draaien. In zijn openingswoord heette de voorzitter, de heer Jansonijs, leden en hun dames en de heer Bolsenbroek hartelijk welkom.

Ingekomen een schrijven van het hoofdbestuur inzake het houden van een districtsvergadering te Apeldoorn. Hiervoor zal door het bestuur voor een geschikt vergaderlokaal gezorgd worden en enkele afgevaardigden worden benoemd. Voor afgevaardigde ter algemene vergadering werd benoemd de heer U. Linstra en als vervanger de heer J. Leerink. Verder deelt de voorzitter mede dat dit jaar de afdeling Apeldoorn haar 60-jarig

bestaan zal herdenken. Het bestuur meent dit feit niet onopgemerkt te moeten laten voorbijgaan, doch op bescheiden wijze door het entameren van een feestavond te moeten vieren. Ter voorbereiding van een en ander werd reeds thans een feestcommissie benoemd, waarin naast het bestuur zitting zullen hebben de dames Reinders en Meeboer en de heren Vogel, v. Leeuwen, v. d. Hoop, v. Putten en Noordermeer sr. Nadere berichten hierover zullen t.z.t. per circulaire bekend gemaakt worden. Het voornemen bestaat om ook dit jaar weer huisbezoeken bij de leden af te leggen, waarbij die leden, die het vorig jaar het bestuur hebben geassisteerd, zich thans weer bereid verklaard hebben daaraan mede te werken. Na de nodige voorbereiding door het bestuur zullen deze medewerkers uitnodigingen ontvangen tot deelneming aan nadere besprekingen.

De Imkersdag 1958 zal dit jaar in Zuid-Limburg gehouden worden. Ook dit jaar zal het bestuur bij voldoende deelname wederom een bustocht organiseren, waarvan de kosten op ongeveer f 6.50 per persoon zullen komen te staan. Deelnemers voor deze bustocht worden verzocht zich tijdig op te geven bij het bestuur. Hiermede was het huishoudelijke gedeelte

van deze vergadering afgehandeld en kwam de heer Bolsenbroek aan het woord, die zijn films inleidde met een kort overzicht, waarin de leefwijze van onze landgenoten in Zuid-Afrika werd geschilderd. Hieruit bleek wel dat na hard werken veel aandacht aan de recreatie wordt besteed, gezien ook de vele mogelijkheden die dit land biedt. Hij vertelde deze kleurenfilms te hebben opgenomen tijdens een vakantie-familiebezoek. Zo kregen we dus naast aardige familietafereeltjes fantastische natuuroptnamen van dit zonnige land te zien. We maakten een reis van Pretoria dwars door het Paul Kruger natuurreservaat naar Darban. Olifanten en leeuwen, zebra's en bavianen kwamen als het ware uit onze hand eten. We zagen de zeldzamer wordende gnoes (half paard half rund) en berg-zebra's, waarvan de laatste soort aan het uitsterven is. Een en ander werd voorafgegaan door een kleurenfilm over Keukenhof, de bollenvelden en een tocht langs de Vecht, hetgeen ons weer naar het voorjaar deed verlangen.

Dat de aanwezigen van deze films genoten hadden bewees wel het daverend applaus dat de heer Bolsenbroek in ontvangst moest nemen. Hij deelde nog mede voornemens te zijn dit jaar weer een reis naar Zuid-Afrika te maken en bereid te zijn te gelegenertijd zijn nieuwe collectie films voor ons af te draaien.

SPEUR-BIJTJES

- TE KOOP: 15 nieuwe ronde **bijenkorven**. Adres: M. ABBING, Hoofdstraat 3, Driebergen. Tel. 0 3404-5426 (Zeist).
TE KOOP: 3 nieuwe en 2 enigszins gebruikte **bijenkorven**. 1 17-raams enkelwandige lichtkast, beide zijden dubbelwandige ruiten, simplexmaat. Moet weg wegens plaatsgebrek. J. van AS, Schulpkamp 22, Nijkerk.
GEVRAAGD: een **honingsslinger** met **aandrijf**. L. BROUWER, Dr. Compagnie, Vaartweg 24.
Wegens ziekte TE KOOP: enige goed bevolkte **simplex bijenkasten** bij S. Wijnla, Loosdrechtseweg 110. Inl. bij P. Noppen v. Oldenbarneveldtlaan 33, Hilversum en E. Hovenkamp, Azaleastraat 6, Hilversum.
TE KOOP: gebr. **simplex** en **Tukkerkasten**, zesraamskastjes met ramen f 4,50; bijenvolken in zesraamskastjes en simplexkasten, korfvolken en zwermen. Adres van ouds bekend. H. BRULLEMAN, Zandpad, Breukelen. Tel. 0 3462-303.
TE KOOP: 10 volledig uitgeruste **kasten met bijen**, simplexmaat. P. J. JANSSEN, Lange Geer 153, Rotterdam. Tel. no. 0 1800-172027.
TE KOOP wegens verhuizing: 8 goed bevolkte **bijenkasten**, spaar- en simplexkasten. Telefoon 03490-3263. Adres: A. Tromp, Utrechtseweg 329, Amersfoort.

- TE KOOP: 3 **bijenkasten** met broed en honingkamer. Mevr. MULDER, Pr. Bernhardlaan 9, Vlaardingen.
AANGEBODEN: tweeraams **tafelslinger** met **zeef**, gloednieuw, V.S. kast, compleet z.g.a. nieuw. Langeweg 36, Ernst (Gld.).
TE KOOP: een z.g.a.n. vier br.-raams **honingsslinger**, lage prijs. G. AARDEMA, Wytharst 14, Ureterp (Friesland).
TE KOOP: wegens te veel, enige 6- + 10-raams **volken**, met of zonder kast. W. v. d. RUYT, Stuyvesantstraat 236, Den Haag.
TE KOOP GEVRAAGD: **bijenzwermen**, middelgrote, met de naaste prijs. Korven worden gebracht, ongeveer 40 à 50. Adres: C. SCHELLINGERHOUT, Stichtse Meije 25, Post Bodegraven.
Welk imkersbedrijf heeft **tijdelijk of langer werk** voor ervaren imker? J. Ekkelenkamp, Linderflie 29, Vroomshoop.
TE KOOP: ledige en bevolkte **kasten**, simplexmaat, tegen billijke prijs aangeboden. A. T. D. MEISTER, Amsterdamseweg 475, te Nieuwer-Amstel. Telefoon 0 2964-4571.
TE KOOP: 3 **prima volken** in simplexkasten met toebehoren. J. H. van der MAAT, Stuyvesantstraat 182, Den Haag. Telefoon 720708.
TE KOOP wegens verhuizing: **plm. 8 zes-raams bijenvolken**; 2 **henstarkasten** met **volken** op 20 ramen; enkele **volken** in **simplexkasten**. C. W. de Vries, Lollum (Fr.) telefoon 05174-9190.

Bijenstand H. T. VAN DAM & Zn. - Jubbega (Fr.) - Telefoon 05165-382

levert alles op het gebied der BIJENTEELT als:

Simpelkasten, comp. met 2 br.kamers, ramen en blikjes	f 35,—
Idem, met 1 br. en honingkamer	f 34,—
Trio-kweekkast, voor het kweken van 3 koningen	f 17,—
Koninginneteeltkastje, 3 r.	f 7,50
Broedkamer	f 4,—
Honingkamer	f 3,75
Broedramen per 10 st.	f 2,—
Honingramen per 10 st.	f 1,95
Afstandblikjes per 100	f 2,50
Metalen draaglijsten, 10 raams, p.p.	f 0,35
Zinken afstandrepen, 10 raams, p.p.	f 0,80
Bijenuitlaat op uitlaatbord	f 3,—
Koninginnerooster, zink	f 2,—
Draadrooster, de beste	f 3,—
Kastverbinders, per stuk	f 0,25
Glasramen, simplex	f 4,50
Vlieggatschuiven	f 0,60
Bijenskap met paardehaar vizier	f 4,15
Bijenskap met bolvorm vizier	f 5,—
Bijensluis, bruine tule, m. paardehaar-vizier	f 4,50
Handschoenen, zeemleer m. mouwen, p.p.	f 7,50
Handschoenen, boxleder m. mouwen, p.p.	f 8,—
Handschoenen, gummi m. mouwen, p.p.	f 6,—
Dathepijp met houtmantel	f 6,—

Beroker, blaasbalg met schutmantel	f 6,—
Carbol preparaat	f 0,50
Antie wasmot	f 0,25
Losse pijproeren	f 2,—
Koninginnehuisje	f 0,25
Allyza's trap, zwermvanger	f 5,—
Staniol merkapparaat	f 2,50
Tekennetje	f 0,75
Gietlampje „Blitz“	f 5,25
Kunstraatzetter	f 0,75
Draad per rol, plm. 100 gram	f 0,50
Wielspoortje met verwarmingsknop	f 1,85
Gaatjesapparaat	f 5,25
Raampjesgrijper	f 2,—
Bijenveger, groot model	f 1,10
Korfmes met dwarssnijmes	f 1,50
Het kleine Bijenboek van Joh. A. Joustra	f 2,90
Bijenteelt door J. M. v. d. Belt	f 2,25
Bijenteelt door A. S. Planting	f 1,20
Bijenteelt door S. Cancrinus	f 1,75
Koninginneteelt door J. H. Wigtersma	f 1,50
Kunstraat, br.k.m. plm. 20 vel, per kg.	f 7,50
Kunstraat, h.k.m. plm. 35 vel, per kg.	f 7,50
Kunstraat, extra dun voor honingkamer, plm. 45 vel per kg.	f 8,—
Werkloon, zuivere was tot kunstraat	f 1,50
Ook verwerken wij Uw ruwe raatwas en koeken tot kunstraat.	

Tevens kunnen wij U leveren: diverse soorten korven, alle gereedschap voor het slingeren van Uw honing als ook de verpakking hiervan, enz. enz. Dit is een greep uit onze meer **uitgebreide prijslijst**. Op aanvraag zenden wij U onze nieuwe prijslijst gaarne gratis toe.
Tevens delen wij U mede dat wij wederom op de te houden **bijenmarkten** komen met een zeer uitgebreide collectie artikelen.